

**STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
GMINY CHRZYPSKO WIELKIE
na lata 2014 - 2024**

Chrzypsko Wielkie, czerwiec 2014

Szanowni Państwo

Z wielką satysfakcją przedstawiam „Strategię Zrównoważonego Rozwoju Gminy Chrzypsko Wielkie do 2024 roku”. Jest to drugi w historii naszej Gminy wieloletni program działań zmierzających do poprawy warunków życia mieszkańców gminy. Zamierzeniem Strategii jest także pomoc podmiotom gospodarczym w osiągnięciu możliwie najwyższych wyników produkcyjnych i ekonomicznych.

Strategia została opracowana z inicjatywy Samorządu Gminy: Rady Gminy i Zarządu Gminy. W pracy nad Strategią uczestniczyli mieszkańcy Gminy a zawarte w niej treści zawdzięczamy naszym liderom: radnym, sołtysom, przedstawicielom instytucji i firm, nauczycielom, przedsiębiorcom, rolnikom oraz pracownikom Urzędu Gminy.

Bardzo ważnym założeniem, jaki postawiliśmy sobie opracowując niniejszą Strategię, była zasada zrównoważonego rozwoju gminy – ekorozwoju, która w praktyce oznaczać będzie rozwój społeczno – gospodarczy z poszanowaniem środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego. Jak wiadomo Gmina Chrzypsko Wielkie, leżąca w całości na terenie Sierakowskiego Parku Krajobrazowego, wyróżnia się bardzo bogatą przyrodą i pięknym krajobrazem, które powinniśmy szczególnie chronić zachować dla przyszłych pokoleń.

Bardzo serdecznie dziękuję za zaangażowanie i konstruktywną pracę wszystkim osobom, które przyczyniły się do wypracowania „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Chrzypsko Wielkie”. Jestem świadomy, że opracowanie Strategii to dopiero pierwszy krok do urzeczywistnienia przyjętej w niej wizji gminy. Jednak mam nadzieję, że cała nasza społeczność czynnie włączy się w realizację zaplanowanych zadań i wspólnie osiągniemy cele Strategii.

Wójt Gminy Chrzypsko Wielkie

Edmund Ziótek

SPIS TREŚCI

1.	OPIS PROCESU BUDOWY STRATEGII	6
2.	Charakterystyka Gminy.....	7
2.1.	Historia Gminy	7
2.2.	Położenie	8
2.3.	Środowisko przyrodnicze.....	10
2.4.	Sieć osadnicza gminy.	13
2.5.	Ludność i zatrudnienie w gminie.	17
2.6.	Rolnictwo.....	21
2.7.	Edukacja, kultura, sport, turystyka i wypoczynek.	23
2.8.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.	24
2.9.	Infrastruktura techniczna.....	25
2.9.1.	Drogi i chodniki	25
2.9.2.	Sieć gazowa	26
2.9.3.	Wodociągi	26
2.9.4.	Sieć kanalizacyjna.....	27
2.9.5.	Odpady komunalne.....	28
2.10.	Finanse gminy.	28
2.11.	Podsumowanie.	35
3.	ANALIZA SWOT	37
3.1.	GŁÓWNE PROBLEMY W GMINIE CHRZYPSKO WIELKIE.....	44
3.2.	WIZJA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY	44
4.	GŁÓWNE CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY.....	46
4.1.	Cel strategiczny I: KOMPLEKSOWA ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	48
4.1.1.	Cel operacyjny 1 – BUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ I OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW.....	49
4.1.1.1.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w kierunku:.....	49
4.1.1.2.	Kanalizacja miejscowości w pobliżu Chrzypsko Wielkiego – w kierunku Charcic, Ryżyna, Łęczeczek, ul. Kolejowa w Chrzypsku Wielkim, ...	50
4.1.1.3.	Przydomowe oczyszczalnie ścieków.....	50
4.1.2.	Cel operacyjny 2: PRAWIDŁOWA GOSPODARKA ODPADAMI STAŁYMI.	51
4.1.2.1.	Selektywna zbiórka odpadów.	51
4.1.3.	Cel operacyjny 3: MODERNIZACJA I BUDOWA DRÓG GMINNYCH.....	52
4.1.3.1.	Budowa dróg osiedlowych w Chrzypsku Wielkim - kontynuacja.....	52
4.1.3.2.	Modernizacja dróg gminnych: Chrzypsko Wielkie – Charcice – Mylin	53
4.1.3.3.	Budowa drogi w Łęczcach tzw. ul. Kozia	53
4.1.3.4.	Budowa drogi w Centrum Orla Wielkiego (kontynuacja).	54
4.1.3.5.	Budowa drogi w centrum Gnuszyna.	55
4.1.4.	Cel operacyjny 4: BUDOWA CHODNIKÓW	55
4.1.4.1.	Kontynuacja budowy chodników w miejscowości Białokosz - wzdłuż drogi gminnej i powiatowej.....	55
4.1.4.2.	Budowa chodników w miejscowości Gnuszyn w centrum miejscowości wzdłuż drogi powiatowej i gminnej	56
4.1.4.3.	Budowa chodników w Chrzypsku Wielkim – ul. Główna i ul. Sierakowska	57

4.1.4.4.	Kontynuowanie budowy chodników w Śródce, Mylinie oraz Orle Wielkim	57
4.1.5.	Cel operacyjny 5: MODERNIZACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ	58
4.1.5.1.	Rozbudowa sieci wodociągowej: Białokosz – Gnuszyn.	58
4.1.5.2.	Studnie wiercone w Białokoszycach	59
4.1.5.3.	Sukcesywna wymiana rurociągów azbestowych w Chrzypsku Wielkim.....	59
4.1.5.4.	Budowa wodociągu ze Śródki do Orla Wielkiego.	60
4.1.6.	Cel operacyjny 6: GAZYFIKACJA GMINY.	60
4.1.6.1.	Opracowanie projektu technicznego gazyfikacji.	60
4.1.6.2.	Wykonanie sieci gazowej z przyłączami.	61
4.1.7.	Cel operacyjny 7: WYZNACZENIE NOWYCH TERENÓW POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE I LETNISKOWE ..	62
4.1.7.1.	Wyznaczenie terenu pod budownictwo mieszkaniowe i letniskowe	62
4.1.7.2.	Uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną.	62
4.1.8.	Cel operacyjny 8: OŚWIETLENIE ULIC.....	63
4.1.8.1.	Oświetlenie ulic - Chrzypsko Wielkie ul. Rolna c.d.	63
4.1.8.2.	Oświetlenie ulic - Chrzypsko Małe os. Brzozowe.	63
4.1.8.3.	Oświetlenie ulic - Uzupełnienia istniejącej sieci oświetlenia w pojedyncze punkty świetlne.....	64
4.1.9.	Cel operacyjny 9: BUDOWA INFRASTRUKTURY PRZY DROGACH	65
4.1.9.1.	Budowa zatoki przystankowej w Mylinie	65
4.1.9.2.	Sukcesywna wymiana wiat przystankowych na terenie całej gminy.....	65
4.1.10.	Cel operacyjny 10: BUDOWA INFRASTRUKTURY WSPIERAJĄCEJ TURYSTYKĘ	66
4.1.11.	Ścieżka spacerowa – łącznik od ul. Jeziornej do ul. Głównej w Chrzypsku Wielkim.....	66
4.1.12.	Ścieżka rowerowa/pieszka wokół jeziora Chrzypskiego (punkty przystankowe, oznakowanie, tablice, ławeczki itp.) 66	
4.1.13.	Wykup terenu i urządzenie dojść do jeziora w Chrzypsku Małym i Łęczeczkach.....	67
4.1.14.	Zagospodarowanie nabrzeża jeziora chrzypskiego (ul. Jeziorna) w tym „Marina”.	67
4.1.15.	Sukcesywne zwiększanie ilości punktów małej gastronomi oraz miejsc noclegowych w gospodarstwach agroturystycznych.	68
4.1.16.	Zagospodarowanie turystyczne torowiska i mostu kolejowego w Chrzypsku Małym.	69
4.2.	Cel strategiczny II: WYSOKI POZIOM USŁUG SPOŁECZNYCH	69
4.2.1.	Cel operacyjny 1: Dostęp do lepszej jakości opieki lekarskiej i usług medycznych	70
4.2.1.1.	Poprawa jakości opieki lekarskiej i usług medycznych.	70
4.2.1.2.	Szkolenia na temat pierwszej pomocy oraz ratownictwa medycznego.	70
4.2.2.	Cel operacyjny 2: PEŁNA OPIEKA SPOŁECZNA (Mieszkania socjalne).....	71
4.3.	Cel strategiczny III: AKTYWNA OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO	72
4.3.1.	Cel operacyjny 1: ASPEKTY EKOLOGICZNE W STRATEGII ROZWOJU GMINY	72
4.3.1.1.	Edukacja ekologiczna.	72
4.3.1.2.	Motywowanie do działań podnoszących estetykę wsi.....	73
4.3.1.3.	Zwiększenie lesistości gminy.	73
4.3.1.4.	Popularyzacja alternatywnych źródeł energii.	74
4.4.	Cel strategiczny IV: ZORGANIZOWANIE BAZY SYSTEMU OŚWIATOWEGO I KULTURALNEGO.....	74
4.4.1.	Cel operacyjny 1: ROZBUDOWA ZESPOŁU SZKÓŁ	75
4.4.2.	Cel operacyjny 2: BUDOWA SALI SPORTOWEJ	75

4.4.2.1.	Opracowanie dokumentacji technicznej sali sportowej.....	76
4.4.2.2.	Budowa sali sportowej.....	76
4.4.3.	Cel operacyjny 3: Gminny Ośrodek Kultury, świetlica Łęczeczki i Białcz – dokończenie remontu, doposażenie i aktywizacja działalności kulturalnej na terenie Gminy.....	77
4.5.	CEL STRATEGICZNY V: AKTYWIZACJA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ.....	77
4.5.1.	Cel operacyjny 1: ROZWÓJ TURYSTYKI I AGROTURYSTYKI.....	78
4.5.1.1.	Plan rozwoju turystycznego gminy.....	79
4.5.1.2.	Zagospodarowanie turystyczne basenu Jeziora Chrzypskiego.....	79
4.5.1.3.	Rozwój agroturystyki.....	80
4.5.2.	Cel operacyjny 2: ROZWÓJ ZAKŁADÓW DROBNEJ WYTWÓRCZOŚCI.....	80
4.5.2.1.	Rozwój zakładów przetwórstwa rolno - spożywczego.....	81
4.5.2.2.	Wspieranie zakładów rzemieślniczych.....	81
4.6.	Cel strategiczny VI: WSPOMAGANIE ROZWOJU ROLNICTWA.....	82
4.6.1.	Cel operacyjny 1: DORADZTWO I SZKOLENIA DLA ROLNIKÓW.....	83
4.6.1.1.	Zorganizowanie stałego punktu doradztwa ekonomiczno – organizacyjnego dla rolników w budynku UG....	83
4.6.1.2.	Opracowanie i realizacja programu szkoleń dla rolników.....	84
4.6.2.	USPRAWNIENIE ZBYTU PŁODÓW ROLNYCH.....	84
4.6.2.1.	Zorganizowanie grupy lub grup producenckich.....	84
4.6.2.2.	Rozbudowa targowiska w Chrzypsku Wielkim.....	85
4.6.2.3.	Termomodernizacja budynków (Ośrodek zdrowia i Urząd Gminy).....	85
4.6.3.	Cel operacyjny 3: DODATKOWE ŹRÓDŁA DOCHODÓW Z GOSPODARSTW ROLNYCH.....	86
4.6.3.1.	Rozwój rolnictwa ekologicznego.....	86
4.6.3.2.	Rozwój działów specjalnych produkcji rolnej.....	87
4.7.	Finansowanie zadań wynikających ze strategii.....	87
4.8.	Harmonogram realizacji zadań.....	91
5.	Podsumowanie.....	97

1. OPIS PROCESU BUDOWY STRATEGII

Zarząd Gminy Chrzypsko Wielkie podejmując decyzję o opracowaniu strategii rozwoju gminy przyjął następującą zasadę: strategia gminy będzie opracowana metodą partnerską z udziałem liderów gminy. Zadanie kierowania procesem budowy strategii powierzono ekspertom ze Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa Oddział Wojewódzki w Poznaniu.

Pierwszym etapem w procesie budowania strategii była diagnoza aktualnej sytuacji w gminie. Opracowano syntetyczną charakterystykę gminy. Celem tej charakterystyki było określenie zasobów gminy takich, jak: warunki przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe, ludność, sieć osadnicza, działalność gospodarcza, usługi społeczne, infrastruktura techniczna. Opracowano tzw. syntetyczne wskaźniki pozwalające ocenić gminę Chrzypsko Wielkie na tle powiatu międzychodzkiego i województwa wielkopolskiego.

Charakterystykę stanu gminy opracowano na podstawie licznych danych źródłowych. Wykorzystano dane z Urzędu Gminy Chrzypsko Wielkie, Głównego Urzędu Statystycznego i Banku Danych Lokalnych. Wykorzystano również opracowania:

Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w latach 2010 do 2012 r, Wojewódzki Inspektorat Przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców Gminy (uzyskano ponad 140 odpowiedzi). Ankiety zebrano również wśród radnych i sołtysów.

Odbyły się 4 spotkania robocze. Dwa z udziałem radnych i sołtysów oraz dwa spotkania z pracownikami Urzędu Gminy.

Przeprowadzono analizę SWOT – określono i przedyskutowano mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w czterech kluczowych dla funkcjonowania Gminy obszarach – gospodarka, sfera społeczna, infrastruktura techniczna i środowisko.

Drugim etapem budowy strategii było opracowanie projektu strategii w której zidentyfikowano problemy i określono cele strategiczne gminy Chrzypsko Wielkie. Proces identyfikowania i hierarchizowania problemów w gminie przeprowadzono w trzech etapach:

- ustalenie problemów i ich hierarchii w opinii uczestników spotkań,
- przedstawienie wszystkich najważniejszych problemów w gminie wypracowanych w grupach i ustalenie hierarchii problemów w gminie.
- opracowano także wizję gminy i określono cele strategiczne.

Zarząd Gminy, liderzy społeczni zdecydowali, że rozwój Gminy Chrzypsko Wielkie musi mieć charakter zrównoważony – uwzględniający zharmonizowany rozwój wszystkich sfer aktywności mieszkańców i podmiotów gospodarczych w gminie. W rozwoju tym szczególne miejsce zajmować będzie troska o zachowanie bogatego środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego.

Proces budowania strategii zakończono w czerwcu 2014 roku.

2. Charakterystyka Gminy

2.1. Historia Gminy

Chrzypsko Wielkie to wieś leżąca nad wielkim jeziorem o tej samej nazwie, na południowy wschód od Sierakowa. Najwcześniejsza znana nam wzmianka mówiąca o Chrzypsku datowana jest na 1393 rok. Uważa się, że parafia w Chrzypsku Wielkim jest jedną z najstarszych w regionie. Jej powstanie przypisuje się prawdopodobnie na drugą połowę XII w. Nazwa Chrzypsko pochodzi od chrzepów, czyli grzbietów wzgórz. Nazwa wsi ulegała kilkakrotnie zmianie: 1393 Krzipsko, 1401 Maior Chrzipsko, 1419 Chrzibsko, 1448 Chrzypsko Maius, 1476 Magna Chrzypsko. Duża wioska, jaką niewątpliwie jest Chrzypsko Wielkie, zamieszkała była już od bardzo dawna. Świadczy o tym znalezienie w jej okolicy śladów osadnictwa pochodzących z czasów kultury łużyckiej. Jako osada Chrzypsko pojawia się w źródłach pisanych w 1393 r. znane było już w XIII wieku.

Na przestrzeni wieków Chrzypsko było własnością rodów Leszczyców, Chrzypskich, Opalińskich i Kierskich .

W wyniku rozbiorów państwa polskiego Chrzypsko Wielkie znalazło się pod panowaniem pruskim. Niewola ta zakończyła się dopiero w pierwszych dniach 1919 roku, dzięki zwycięskiemu Powstaniu Wielkopolskiemu. Wtedy to znaczna część Wielkopolski, w tym także Chrzypsko Wielkie, została oswobodzona spod ponad wiekowej pruskiej katorgi. Druga wojna światowa przyniosła tym ziemiom okupację hitlerowską. W styczniu 1945 roku, po pięciu latach niemieckiej okupacji zwycięska ofensywa wojsk radzieckich i towarzyszącym im oddziałom Wojska Polskiego wyzwoliła Chrzypsko Wielkie i jego okolice.

Gmina Chrzypsko Wielkie została powołana uchwałą nr XVIII/98/72 z 5 grudnia 1972 r. Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z dniem 1 stycznia 1973 r. na podstawie art. 101, ust.1 Ustawy z 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych.

Gmina Chrzypsko Wielkie leży w zachodniej części województwa wielkopolskiego w powiecie międzychodzkiem.

Gmina zajmuje wschodnią część powiatu, sąsiaduje z gminami Kwilcz, Wronki, Pniewy i Sieraków, a na jej terenie nie ma ani jednego miasta. Głównym ośrodkiem gminy jest Chrzypsko Wielkie. Cały teren gminy położony jest na terenie Sierakowskiego Parku Krajobrazowego, który utworzony został w 1991r.

Lokalizacja obiektów zabytkowych na terenie gminy Chrzypsko Wielkie jak i powiatu międzychodzkiego, jest wyjątkowo atrakcyjna w porównaniu do innych części Wielkopolski. Ze względu na swoje wybitne walory krajobrazowe i niewielką odległość od Poznania (65 km) jest obszarem atrakcyjnym dla potencjalnych nabywców obiektów zabytkowych.

Teren gminy to teren o urozmaiconym krajobrazie z różnicami wysokości dochodzącymi do 70m. Krajobraz urozmaicony wzgórzami morenowymi, wciętą doliną rzeki Oszczenicy,

jeziorem rynnowym. Na terenie gminy znajdują się liczne jeziora, z których największe to: Jezioro Chrzypskie, J. Wielkie, J. Białokoskie, J. Kuchenne, J. Radziszewskie.

Gmina ma charakter zdecydowanie rolniczy, lasy zajmują tylko 16,4% jej powierzchni i skoncentrowane są w części pn.-wsch. gminy.

Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie znajdują się 23 obiekty wpisane do rejestru zabytków architektury oraz 1 zabytek wpisany do rejestru zabytków archeologicznych. Jest tu jeden kościół, 9 dworów, z których w rejestrze jest 7 oraz 6 parków (w rejestrze wszystkie). Jedynym zabytkiem architektury sakralnej jest późnogotycki kościół par. p.w.św. Wojciecha w Chrzypsku Wielkim wzniesiony w latach 1600-1609. Murowany z cegły, salowy z zamkniętym trójbocznie prezbiterium, nakryty dachem 2-spadowym. Jest on jedynym z ostatnich kościołów Wielkopolski, który został zbudowany w stylu gotyckim. w stanie prawie nie zmienionym przetrwał do naszych czasów. Nie jest to jednak najstarszy kościół jaki istniał we wsi. Pierwszy kościół założony został zapewne przez rodzinę Chrzypskich już w XV wieku. Pierwsza udokumentowana wzmianka dotycząca tego kościoła pochodzi z 1470 roku. Był to z pewnością kościół drewniany, który w ciągu XVI wieku albo bardzo podupadł albo też został zniszczony w wyniku pożaru, albowiem już na początku XVII ówczesni dziedzice Chrzypska Wojciech i Stanisław Chrzypscy wzniesli w jego miejsce nowy, murowany kościół z palonej cegły. U schyłku XVIII wieku kościół popadł w znaczną ruinę i odbudowano go dopiero dzięki staraniom ówczesnego plebana Telesfora Kwileckiego. Jeszcze w połowie XVIII w kościele znajdowały się nagrobki rodziny Chrzypskich, które jednak zostały z niego prawdopodobnie w czasie remontu w roku 1785 wyrzucone. Obecny kościół jest budynkiem późnogotyckim, posiada jedną nawę, z trójbocznie zamkniętym prezbiterium, z zakrystią i kruchtą przebudowaną od strony północnej. Strop kościoła jest drewniany. W głównym ołtarzu złożonym z części pochodzących z XVII i XVIII wieku mieści się obraz Św. Wojciech, patrona kościoła, namalowany w roku 1863 a odnowiony w 2001. Dwa boczne ołtarze złożone są z części wykonanych na przełomie XVII i XVIII wieku. W prawym ołtarzu stoi barokowa figurka Św. Józefa z Dzieciątkiem Jezus a w lewym jedna z najcenniejszych rzeźb gotyckich w Wielkopolsce - figurka Matki Boskiej z Dzieciątkiem, tzw. "Matka Boska na lwie", pochodząca z około 1360 roku Baldachim nowej ambony jest ozdobiony figurkami świętych i aniołków z pierwszej połowy XVIII wieku. Na ścianach wiszą zabytkowe obrazy - "Matka Boska adorująca Dzieciątko Jezus", "Św. Wojciech i Św. Stanisław" - obraz, który prawdopodobnie kiedyś znajdował się w głównym ołtarzu - pochodzący z XVII wieku. Nad wejściem do kruchty znajdują się dwie tablice pamiątkowe poświęcone Franciszkowi i Teresie Kwileckim. Ich powstanie datuje się na koniec XVIII wieku. W kościele w Chrzypsku Wielkim znajdują się także zabytkowe organy; niestety obecnie są w złym stanie. Kościół uważany jest za jeden z bardziej interesujących w całej okolicy. Jego współczesny stan określa się raczej jako dobry.

2.2. Położenie

Gmina Chrzypsko Wielkie położona jest w północno-zachodniej Wielkopolsce, około 60 km od Poznania i należy do najmniejszych gmin regionu, a równocześnie do najbardziej atrakcyjnych turystycznie.

Gmina liczy niewiele ponad 3450 mieszkańców, ale w sezonie turystycznym przebywa na terenach wypoczynkowych dalsze kilka tysięcy "letników". Gmina Chrzypsko wielkie leży w obrębie szczególnego rejonu geograficznego nazywanego Pojezierzem Międzychodzko-Sierakowskim. Pojezierze to obejmuje północno-zachodni skrawek Pojezierza Poznańskiego i północną część Bruzdy Zbąszyńskiej.

Gmina w całości leży także w obrębie Sierakowskiego Parku Krajobrazowego, utworzonego w 1991 roku. Park został utworzony dla ochrony krajobrazu polodowcowego o rzeźbie terenu urozmaiconej wzgórzami morenowymi, jeziorami, dolinami rzek. Park cechuje się różnorodnością świata roślin i zwierząt. Z rzadkich roślin rosnących na terenie Parku należy wymienić lilię złotogłów. W lasach żyją dziki, jelenie, sarny, daniela. Duża liczba jezior sprzyja gniazdowaniu ptactwa wodnego. Można spotkać tu bociana czarnego, gągoła krzykliwego, czapłę siwą, żurawia, łabędzie, kanię czarną.

Ciekawy krajobraz i bogactwo przyrodnicze Ziemi Chrzypskiej są jej największym bogactwem, które wykorzystywane jest dla turystyki i wypoczynku.

Obszar Gminy pokrywają niemal w 20% urokliwe lasy, a jeziora zajmują około 12% powierzchni (ponad 1 000 ha). Do największych akwenów należy Jezioro Chrzypskie (312 ha powierzchni, 11 m głębokości, 3 km długości i 2,2 km szerokości), na którym usytuowane są 3 urokliwe wyspy. Na południe od jeziora, w odległości ok. 1 km, znajduje się wzgórze wzniesione na wysokości 108 m n.p.m. Różnica poziomów wzgórza i jeziora wynosi ok. 60 m. Ponadto nad Jezioro Chrzypskim znajdują się liczne ośrodki wypoczynkowe, domki letniskowe i trzy pola biwakowe. Na południowym brzegu jeziora rozciąga się, malowniczo położona w głębokiej dolinie Strumienia Białokoskiego, wieś Łęczeczki. Sam strumień przypomina wartki, górski potok.

Drugim co do wielkości jeziorem jest położone ok. 3 km od Chrzypska Jezioro Wielkie (266 ha, 2,9 km długości, 1,8 km szerokości i największa głębokość - 42 m). Jeszcze kilka lat temu Jezioro Wielkie było akwenem zamkniętym dla ruchu turystycznego ze względu na prowadzoną tutaj hodowlę pstrąga - ryby potrzebującej szczególnych warunków i nadzwyczajnej czystości wód. Obecnie jezioro jest dostępne dla turystów i zadziwia odwiedzających swoim urokiem.

Jednym z najwyżej położonych, na Pojezierzu Międzychodzko - Sierakowskim, jest Jezioro Białokoskie - 83 m n.p.m. (zajmujące powierzchnię 153 ha, 5,2 km długości, 0,5 km szerokości, 29 m głębokości). Ze względu na specyficzne położenie i budowę, jezioro to idealnie nadaje się do uprawiania sportów wodnych.

Doliny rzek, jeziora - pełne różnorodnych gatunków ryb, rezerваты przyrody, lasy obfitujące w dziki, jelenie, sarny, borsuki, lisy, ale także w jagody i grzyby - to niespotykana oferta wspaniałego wypoczynku i obcowania z naturą. W kilku wsiach sołeckich znajdują się zabytkowe pałace i dworki, niektóre czekające na solidnego gospodarza, inne - zagospodarowane i emanujące swoim urokiem.

Ludność gminy zamieszkuje 14 miejscowości. Prawie wszystkie z nich (oprócz Chrzypsko Wielkiego i Łężec) zalicza się do grupy wsi bardzo małych (do 150 mieszkańców) i małych (do 300 mieszkańców). Według kryterium liczby mieszkańców wsie można podzielić na następujące grupy:

I - wsie duże (powyżej 500 mieszkańców) - należy do niej Chrzypsko Wielkie,

II - wsie średnie (od 300 - 500 mieszkańców) - należą do niej Łężeczki i Mylin,,

III - wsie małe (od 150 - 300 mieszkańców) - należą do niej: Białcz, Charcice, Orle Wielkie, Białokosz, Ryżyn, Gnuszyn, Łężce,

IV - wsie bardzo małe (do 150 mieszkańców) - należą do niej: Chrzypsko Małe, Śródka, Białokoszyce, Strzyżmin.

Największym bogactwem gminy jest niewątpliwie jej położenie geograficzne zapewniające bajeczny krajobraz i bogactwo przyrodnicze. Leżąc w obrębie Pojezierza Międzychodzko - Sierakowskiego gmina Chrzypsko Wielkie stanowi doskonałą bazę turystyczną dla mieszkańców całej Wielkopolski.

2.3. Środowisko przyrodnicze.

Według podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez Jerzego Kondrackiego, gmina Chrzypsko Wielkie leży w prowincji Nizin Środkowopolskich, podprowincji Pojezierze Południowo-Bałtyckie, makroregionie Pojezierze Wielkopolskie i krainie Pojezierze Poznańskie (315.51) i styka się z krainą Bruzdą Zbąszyńska (315.44).

Rejony fizyczno – geograficzne (wg J. Kondrackiego).

Gmina Chrzypsko Wielkie leży także w obrębie szczególnego rejonu geograficznego nazywanego Pojezierzem Międzychodzko – Sierakowskim. Pojezierze to obejmuje północno – zachodni skrawek Pojezierza Poznańskiego i północną część Bruzdy Zbąszyńskiej. Klimat Pojezierza Poznańskiego należy do strefy klimatu umiarkowanego, w obszarze oddziaływania wpływów morskich i kontynentalnych. Przejściowość ta uwidacznia się zmiennością i różnorodnością typów pogody. Stan pogody zależy od rodzaju napływającego powietrza. Na teren Pojezierza najczęściej napływa powietrze polarno – morskie (59%). Pochodzi ono z południowej części Oceanu Atlantyckiego i odznacza się stosunkowo dużą wilgotnością. W lecie napływa jako masa powietrza chłodnego powodującego znaczne zachmurzenie nieba i opady atmosferyczne. W zimie powietrze to przynosi ocieplenie i zwiększa zachmurzenie nieba. Powoduje okresowe odwilże. Najczęściej powietrze polarno – morskie napływa w lecie i jesienią. Znacznie rzadziej notuje się obecność powietrza polarno-kontynentalnego z Europy Wschodniej i Azji (28%). Odznacza się ono małą wilgotnością. Obecność tego powietrza zwiększa się zimą i na wiosnę. Bardzo rzadko notuje się obecność powietrza z Arktyki i powietrza zwrotnikowego.

W świetle rejonizacji klimatyczno – glebowej R. Gumińskiego gmina leży na zachodnim skraju dzielnicy Środkowej (VIII) i graniczy z dzielnicą Lubuską (VII). Dzielnicą środkową jest nieco mniej chłodna niż dzielnice północne. Występuje tu 30-50 dni z mrozem, 100 – 110 dni z przymrozkami. Pokrywa śnieżna utrzymuje się przez 45 – 55 dni. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8°C. Charakterystyczne są duże miesięczne wahania temperatur, szczególnie w okresie wiosenno – letnim oraz w poszczególnych latach. Niekorzystnym zjawiskiem w ostatnich latach jest występowanie wczesnych przymrozków i wysokich spadków temperatury w okresie zimy przy jednoczesnym braku pokrywy śnieżnej. Długość okresu wegetacyjnego wynosi 200 – 220 dni. Jest to obszar o najniższych opadach atmosferycznych w Polsce. Średnioroczne opady wynoszą 550 mm. Szczególnie negatywną cechą klimatu jest ich bardzo niekorzystny rozkład w okresie roku. Często w okresie od maja do września notuje się bardzo niski poziom opadów. Bonitacja agroklimatu wyrażona w formie wskaźnika określającego zdolność plonotwórczą klimatu w odniesieniu do roślin uprawnych (w skali 15 punktowej) dla gminy Chrzypsko Wielkie wynosi 10,4 i oznacza średnie warunki agroklimatyczne.

Rzeźba terenu Pojezierza Poznańskiego jest wynikiem działania lądolodu. Krajobraz jest pagórkowaty, urozmaicony wzgórzami morenowymi, licznymi jeziorami leżącymi w głębokich rynnach. Cała gmina znajduje się w dorzeczu Warty. Warunki wodne środowiska w gminie ocenione są na 40 pkt. (w skali 100 punktowej) to jest jako mało korzystne dla rolnictwa.

Na terenie gminy znajdują się następujące jeziora:

- Chrzypskie 304 ha,
- Wielkie 260 ha,
- Białokoskie 138 ha,
- Kuchenne 63 ha,
- Radziszewskie 40 ha,
- Białeckie 36 ha,

- Liśnia 19 ha,
- Charcickie 14 ha,
- Koszczynek 7 ha,
- Jezioro w Chrzypsku 6 ha,
- Jezioro w Orle Wielkim 4 ha.

Jezioro Chrzypskie jest dziesiątym w województwie wielkopolskim jeziorem pod względem powierzchni (312 ha, 11 m głębokości, 3 km długości, 2,2 km szerokości). Wyróżnia się urozmaiconą linią brzegową. Na jeziorze znajdują się 3 wyspy. W odległości 1 km od południowej strony jeziora wznosi się wzgórze 108 m n.p.m. Różnica wysokości pomiędzy lustrem wody jeziora a wierzchołkiem wzgórza wynosi ok. 60 m. Na wzgórzu znajduje się punkt widokowy.

Drugim, co do wielkości w gminie, jest jezioro Wielkie (260 ha, 2,9 km długości, 1,8 km szerokości, największa głębokość ok. 42 m). Jezioro Białokoskie (138 ha, 5,2 km długości, 0,5 km szerokości, 29 m głębokości, 83 m n.p.m.) jest najwyżej położonym jeziorem na Pojezierzu Międzychodzko – Sierakowskim. Jezioro nadaje się do uprawiania sportów wodnych.

Gmina leży w obrębie Sierakowskiego Parku Krajobrazowego, utworzonego w 1991 roku. Park został utworzony dla ochrony krajobrazu polodowcowego o rzeźbie terenu urozmaiconej wzgórzami morenowymi, jeziorami, dolinami rzek. Park cechuje się różnorodnością świata roślin i zwierząt. Z rzadkich roślin rosnących na terenie Parku należy wymienić lilię złotogłów. W lasach żyją dziki, jelenie, sarny, daniela. Duża liczba jezior sprzyja gniazdowaniu ptactwa wodnego. Można spotkać tu bociana czarnego, gągoła krzykliwego, czapłę siwą, żurawia, łabędzie, kraskę, kanię czarną.

Ciekawy krajobraz i bogactwo przyrodnicze Ziemi Chrzypskiej są jej największym bogactwem, które umiejętnie wykorzystywane dla celów turystyki i wypoczynku może przyczynić się do rozwoju gospodarczego gminy, ale także musi być w sposób szczególny chronione dla przyszłych pokoleń.

2.4. Sieć osadnicza gminy.

Gmina Chrzypsko Wielkie leży w południowo – zachodniej części województwa Wielkopolskiego w powiecie Międzychód. Miejscowość gminna Chrzypsko Wielkie rozpościera się nad Jezioro Chrzypskim, przy drodze wojewódzkiej nr 136, na odcinku Kwilcz – Wronki.

Chrzypsko Wielkie jest jedną z 4 gmin powiatu międzychodzkiego i jedną z 226 gmin województwa wielkopolskiego, w tym jedną z 118 gmin wiejskich. W Chrzypsku Wielkim znajduje się siedziba Urzędu Gminy.

Gmina Chrzypsko Wielkie graniczy:

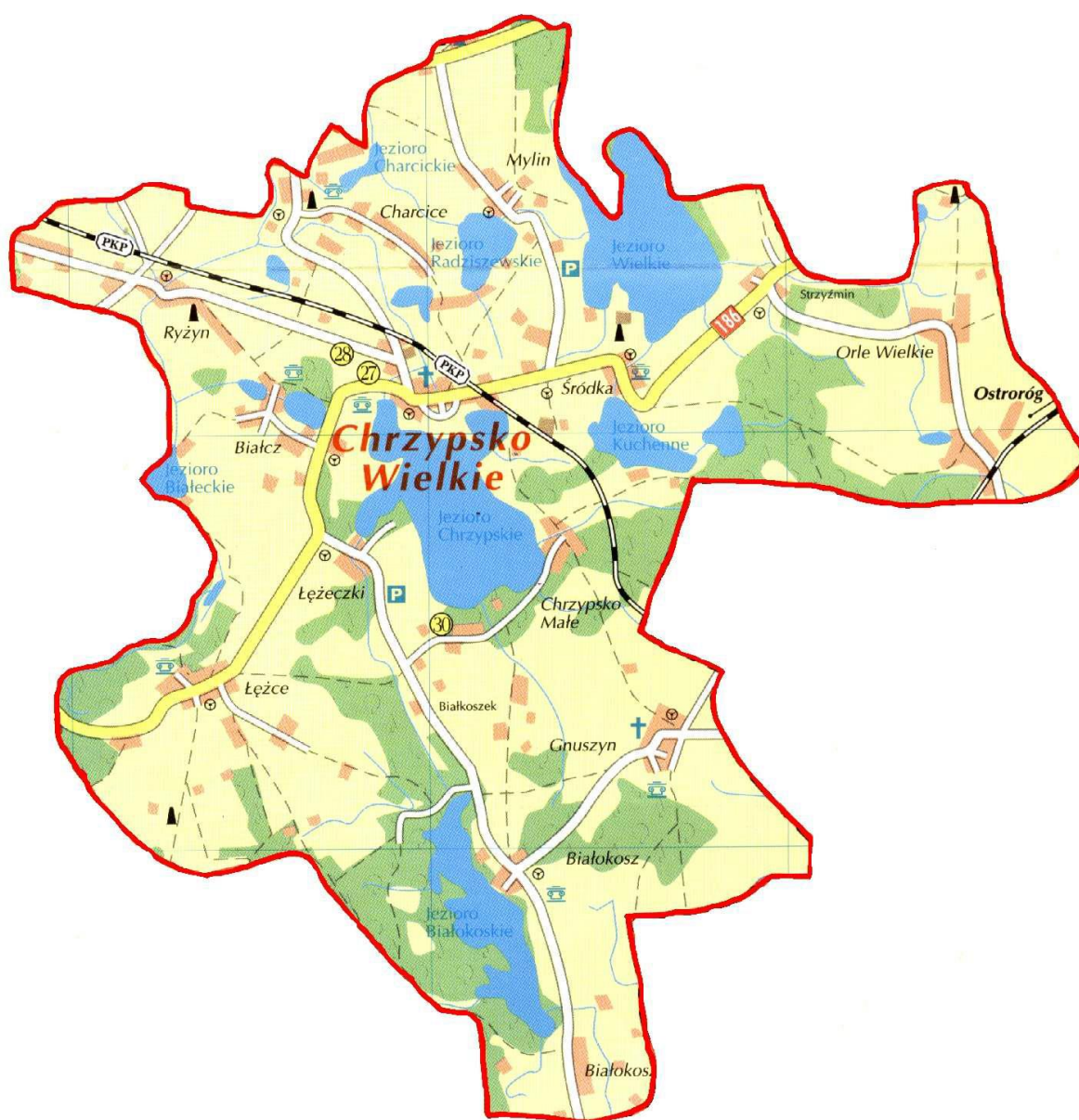
- od północy z Wronkami,
- od wschodu z Ostrorogiem,

- od południa z Pniewami i Kwilczem,
- od zachodu z Sierakowem.

Lokalizacja gminy ze względu na działalność gospodarczą jest mało korzystna. Przez teren gminy nie przechodzi żadna droga krajowa. Odległość z Chrzypsko Wielkiego do Poznania – siedziby województwa i centrum gospodarczego regionu wynosi 65 km, a odległość od autostrady A2 wynosi 30 km. Do granicy polsko – niemieckiej i przejścia granicznego we Frankfurcie nad Odrą jest 180 km. Do Szczecina jest 220 km. Przez teren gminy przechodzi nieczynna linia kolejowa Szamotuły – Międzychód.

Ludność gminy zasiedla 14 miejscowości.

Sieć osadnicza charakteryzuje się równomiernym rozłożeniem miejscowości po całym terenie gminy. Miejscowość gminna Chrzypsko Wielkie usytuowana jest w centrum gminy.

Gmina Chrzypsko Wielkie.

Miejscowości w gminie Chrzypsko Wielkie i liczba mieszkańców na 31.12.2013 r.

Miejscowość	Ulica	Mieszkańcy		
		stali	czasowi	aktualni
BIAŁCZ		261	6	267
BIAŁOKOSZ		170	5	175
BIAŁOKOSZYCE		48	1	49
CHARCICE		189	6	195
CHRYPSKO MAŁE		90	5	95
CHRYPSKO WIELKIE	GŁÓWNA	255	21	276
	JEZIORNA	80	6	86
	KOLEJOWA	25		25
	LEŚNA	75	2	77
	OSIEDLOWA	85		85
	POLNA	37		37
	ROLNA	88	7	95
	SIERAKOWSKA	126	9	135
	SZKOLNA	120	2	122
	WIŚNIOWA	59	1	60
	Razem	950	48	998
GNUSZYN		214	6	220
ŁĘŻCE		285	10	295
ŁĘŻECZKI		243	67	310
MYLIN		301	6	307
ORLE WIELKIE		216	4	220
RYŻYN		174	1	175
STRZYŻMIN		39	5	44
ŚRÓDKA		101		101
Razem		3281	170	3451

Gmina Chrzypsko Wielkie ma powierzchnię 8 433 ha, co stanowi 11,44 % powierzchni powiatu międzychodzkiego i 0,28 % powierzchni województwa wielkopolskiego. Pod względem wielkości powierzchni jest to jedna z najmniejszych gmin wiejskich w województwie wielkopolskim. Większość terenu gminy zajmują użytki rolne (66 %), lasy (16,5 %), wody (12 %). Tereny zabudowane zajmują tylko 0,5 % obszaru gminy. W porównaniu z innymi gminami województwa wielkopolskiego Chrzypsko Wielkie ma bardzo małą lesistość terenu. W województwie wielkopolskim lasy stanowią 25,5 % ogółu powierzchni.

Struktura gruntów w gminie Chrzypsko Wielkie w 2005 r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia	
	w ha	%
Powierzchnia ogólna	8433	100,0
Użytki rolne	5526	65,5
Lasy i grunty leśne	1382	16,4
Grunty zadrzewione	63	0,7
Wody stojące	443	5,3
Wody przepływowe	495	5,9
Rowy	40	0,5
Drogi (koleje)	232	2,8
Tereny zabudowane	153	1,8
Tereny niezabudowane	4	0,05
Tereny zielone	9	0,1
Tereny różne	13	0,15
Nieużytki	73	0,9

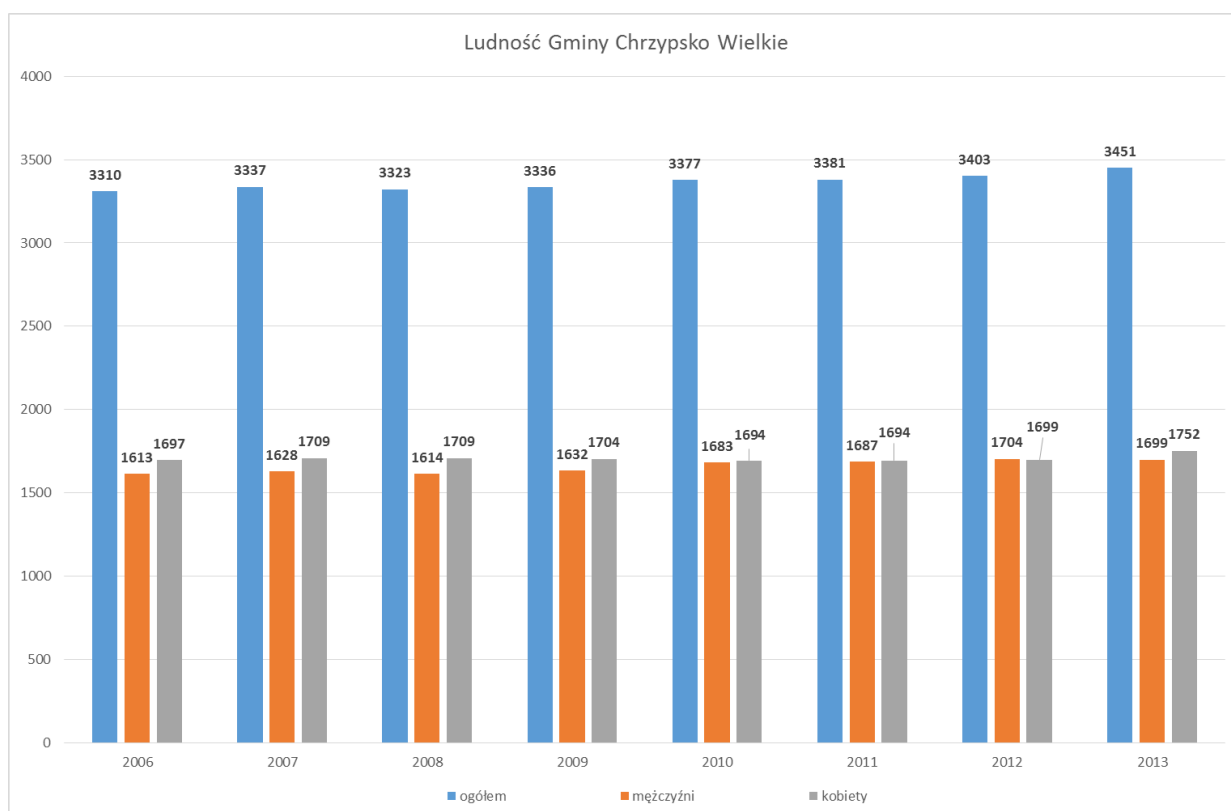
Jednym z podstawowych atutów rozwojowych gminy jest jej położenie w jednym z najciekawszych turystycznie fragmentów Wielkopolski, w stosunkowo niedalekiej odległości od aglomeracji poznańskiej.

2.5. Ludność i zatrudnienie w gminie.

W 2013 roku wśród 3451 mieszkańców gminy było 1 752 kobiet (tj. 50,8 % ogółu mieszkańców). Ludność gminy stanowi 12,9 % ludności powiatu międzychodzkiego i 0,94 % ludności województwa wielkopolskiego. Na 1 km² powierzchni gminy przypada 40 mieszkańców i jest to jeden z najmniejszych wskaźników gęstości zaludnienia w województwie wielkopolskim. Niska gęstość zaludnienia gminy w istotny sposób podkreśla jej wiejski charakter.

Ludność Gminy Chrzypsko Wielkie w latach 2006 - 2013

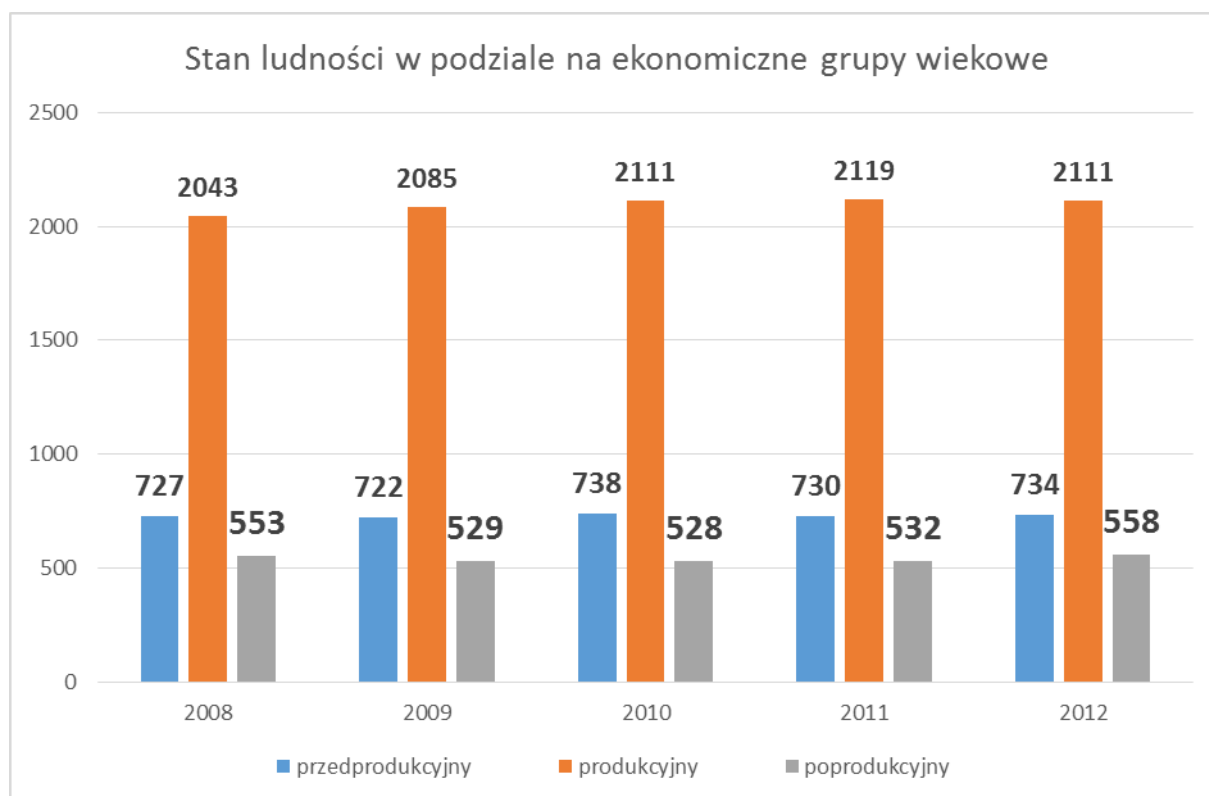

STATYSTYKA MIESZKAŃCÓW WG WIEKU I PŁCI (stan 31.12.2013 r.)

Lp.	Wiek/Rocznik	Mężczyźni			Kobiety			Wszyscy		
		Stali	Czasowi	Razem	Stali	Czasowi	Razem	Stali	Czasowi	Razem
1	W 000-	1640	70	1710	1652	100	1752	3292	170	3462
2	W 000-002	58	2	60	58	3	61	116	5	121
3	W 003	25	2	27	21	2	23	46	4	50
4	W 004-005	42	5	47	36	4	40	78	9	87
5	W 006	18	0	18	23	1	24	41	1	42
6	W 007	17	1	18	13	0	13	30	1	31
7	W 008-012	114	5	119	76	7	83	190	12	202
8	W 013-015	60	1	61	62	6	68	122	7	129
9	W 016-017	37	4	41	44	3	47	81	7	88
10	W 018	19	2	21	14	2	16	33	4	37
11	W 019-065:019-060	1107	32	1139	975	39	1014	2082	71	2153
12	W 066-061-	143	16	159	330	33	363	473	49	522
13	W 000-017	371	20	391	333	26	359	704	46	750
14	W 018-	1269	50	1319	1319	74	1393	2588	124	2712
15	W 000-006	143	9	152	138	10	148	281	19	300
16	W 007-015	191	7	198	151	13	164	342	20	362
17	W 016-019	78	6	84	81	6	87	159	12	171
18	W 020-065:020-060	1085	32	1117	952	38	990	2037	70	2107

Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności wynosi: w gminie 13,6 osób, w powiecie międzychodzkiem 13,0, zaś w województwie wielkopolskim 11,0. Zgony na 1000 ludności wynoszą w: w gminie 11,3 zgony, w powiecie międzychodzkiem 11,2 zgony, zaś w województwie wielkopolskim 9,9 zgonów. Wysoka liczba zgonów związana jest z lokalizacją na terenie gminy Domu Pomocy Społecznej w Łęczeczkach. Średnia wieku 120 mieszkańców Domu wynosi około 80 lat.

Stan ludności gminy w podziale na tzw. ekonomiczne grupy wiekowe przedstawia się następująco (wg faktycznego miejsca zamieszkania 31 XII 2012r.):

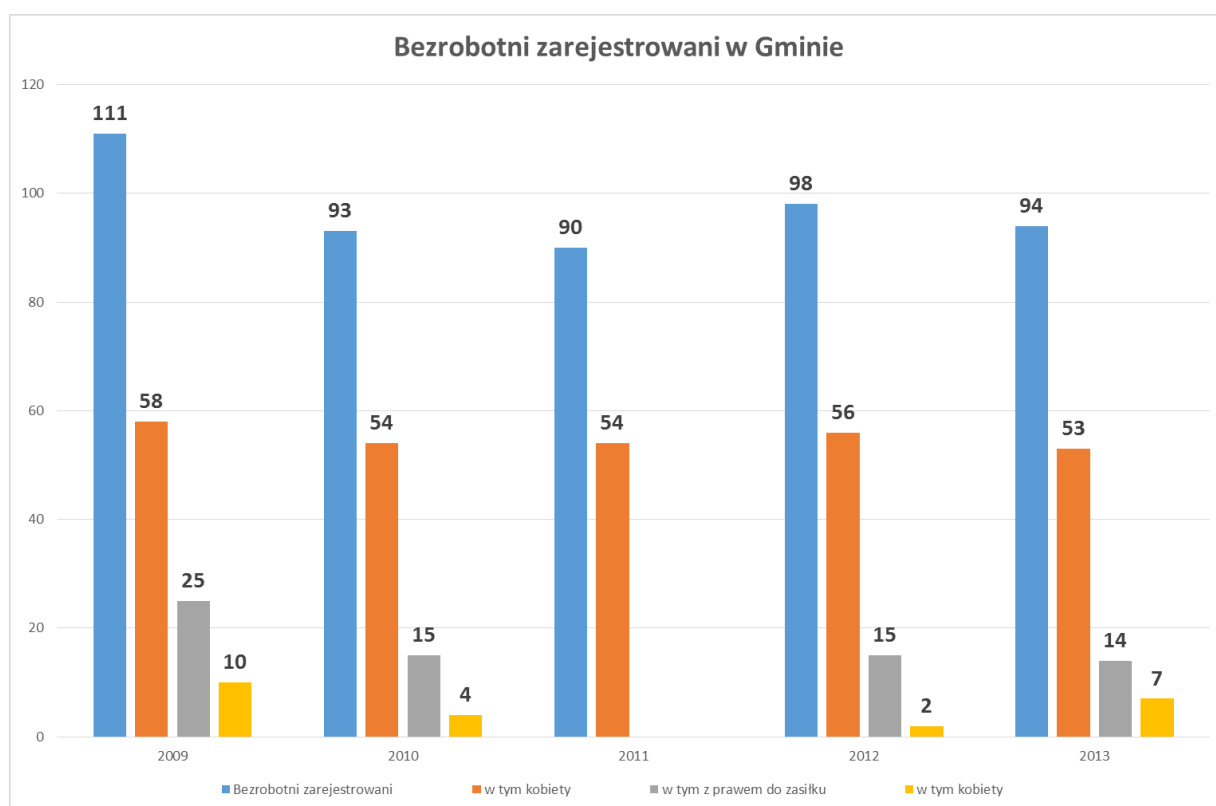
Wiek przedprodukcyjny - 734 osób (21,6% ogółu ludności),

Wiek produkcyjny - 2111 osób (62,0% ogółu ludności),

wiek poprodukcyjny - 558 osób (16,4% ogółu ludności).

Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 61,2 osób w wieku nieprodukcyjnym, w województwie wielkopolskim 72,3 osoby.

Stan zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2009 do 2013

W 1998 roku stopa bezrobocia (procentowy udział bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym) wynosiła 4,5%. Należy zauważyć, że większość bezrobotnych stanowią kobiety.

Pozarolnicza działalność gospodarcza stan na dzień 31.12.2012r.

Rodzaj podmiotu	ilość
podmioty gospodarki narodowej ogółem	206
sektor publiczny - ogółem	13
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	9
sektor publiczny - spółki handlowe	1
sektor prywatny - ogółem	193
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	143
sektor prywatny - spółki prawa handlowego	-
sektor prywatny - spółki handlowe	12
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1
sektor prywatny - spółdzielnie	3
sektor prywatny - fundacje	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	14

Chrzypsko Wielkie jest gminą o charakterze rolniczo – turystycznym. W 2013 roku w systemie REGON było zarejestrowanych 206 podmiotów gospodarczych, w tym 13 podmiotów sektora publicznego i 143 podmiotów osób fizycznych, 13 spółek prawa handlowego i 3 spółdzielnie.

Głównym kierunkiem działalności gospodarczej (poza rolnictwem) jest handel. Na 1000 ludności przypada w gminie 59,7 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. Wskaźnik ten wynosi w powiecie 66,6 zaś w województwie 78,6.

Wszystkie zakłady zaliczają się do sektora małych firm. Na terenie gminy nie ma przedsiębiorstw ani zakładów rzemieślniczych, które produkowałyby wyroby o charakterze regionalnym lub z regionalną marką jakości.

Należy zauważyć, że zakładem pracy o największym zatrudnieniu jest Dom Pomocy Społecznej w Łęczeczkach.

Na terenie gminy znajdują się obiekty stanowiące bazę wypoczynkową i turystyczną. Bazę noclegową tworzą:

- Ośrodek Wypoczynkowy Kuratorium Oświaty w Poznaniu (domki kempingowe, 66 miejsc),
- Ośrodek Sportowy SKS „Posnania” w Łęczeczkach (180 miejsc noclegowych),
- Ośrodek Wypoczynkowy w Łęczeczkach (domki kempingowe, 100 miejsc),
- Szkoła Podstawowa w Chrzypsku Wielkim (w sezonie turystycznym organizowane są kolonie),
- Ośrodek Wczasowy „Sum” w Białokoszu (domki kempingowe 100 miejsc),
- Pole namiotowe w Chrzypsku Wielkim (200 miejsc),

- Prywatne pole biwakowe w Chrzypsku Małym.

2.6. Rolnictwo.

Podstawowym działem gospodarki w gminie jest rolnictwo. W 2013 r. użytkowanie gruntów (ustalone wg granic administracyjnych gminy) przedstawiało się następująco:

wyszczególnienie	ha	%
Powierzchnia ogólna	8433	100
Użytki rolne	5526	65,5
Lasy i grunty leśne	1382	16,4
Grunty zadrzewione	63	0,7
Wody stojące	443	5,3
Wody przepływowe	495	5,9
Rowy	40	0,5
Drogi (koleje)	232	2,8
Tereny zabudowane	153	1,8
Tereny niezabudowane	4	0,05
Tereny zielone	9	0,1
Tereny różne	13	0,15
Nieużytki	73	0,9

Liczba gospodarstw rolnych 375 – powierzchnia ogółem – 4.922 ha fizycznych

Użytki rolne - 5.678,71 ha fizycznych

Gospodarstwa indywidualne władały 82,9 % ogółu powierzchni użytków rolnych. Użytki rolne w gminie stanowią 17,73 % użytków rolnych powiatu międzychodzkiego i 0,28 % użytków rolnych województwa wielkopolskiego.

Powierzchnia użytków rolnych na 1 mieszkańca gminy wynosi 1,75 ha. Wskaźnik ten podkreśla rolniczy charakter gminy.

Do najważniejszych zasobów w rolnictwie zalicza się gleby. Obszar użytków rolnych w podziale na klasy bonitacyjne gruntów przedstawia się następująco:

I. Klasy bonitacyjne gruntów ornych:

Procentowy udział klas bonitacyjnych przedstawia się następująco:

Użytki %	Klasy bonitacyjne						
	II	III a	III b	IV a	IV b	V	VI
R	0,3	9,8	8,3	32,1	15,5	27,1	6,9
Ł, Ps	-	4,3	-	-	53,0	37,0	5,7

II. Klasy bonitacyjne użytków zielonych

Gleby klas najsłabszych (V i VI klasy) na gruntach ornych zajmują 34 % powierzchni tych gruntów w gminie (w województwie wielkopolskim wskaźnik ten wynosi ok. 40 %). Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy wynosi 63,8 i oznacza średnio korzystne warunki dla produkcji rolnej.

Przeciętna wielkość indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie wyniosła 18,33 ha (powiat międzychodzki 14,0 ha, województwo wielkopolskie 9,4 ha). Na terenie gminy jest jedno gospodarstwo rolne AWRSP Pomarzanowice 322,9 ha użytków rolnych). Gospodarują tutaj także 3 rolnicze spółdzielnie produkcyjne:

- RSP Dąbrowa (310,02 ha użytków rolnych),
- RSP Gnuszyn (313,42 ha użytków rolnych),
- RSP Izdebno (49,83 ha użytków rolnych).

Klasyfikacja gospodarstw rolnych wg rejestrów na dzień 2014.03.14

Lp.	Klasa wielkości	Liczba gospodarstw	ha fizyczne	ha podstawy podatku
1.	A-powierzchnia od 1 do 2 ha	86	120,9249	89,0789
2.	B-powierzchnia od 2 do 5 ha	59	190,6909	132,1444
3.	C-powierzchnia od 5 do 7 ha	34	197,1579	128,8776
4.	D-powierzchnia od 7 do 10 ha	50	435,6825	332,7888
5.	E-powierzchnia od 10- do 5 ha	61	746,9528	512,2006
6.	H-powierzchnia powyżej 15 ha	85	3.230,5663	2.356,9234
7.	K1-powierzchnia od 0 do 1 ha	588	123,1379	77,0635
	RAZEM	963	5.045,1132	3.629,0772

W 2010 r. (spis rolny) wśród 311 spisanych indywidualnych gospodarstw rolnych 295 gospodarstw prowadziło produkcję rolniczą, a 16 gospodarstw tylko na potrzeby własne. Swoje gospodarstwa rolne za rozwojowe uznało 78 użytkowników indywidualnych gospodarstw rolnych. Produkcja rolnicza w zdecydowanej większości gospodarstw rolnych ma charakter wielokierunkowy. Tylko nieliczna grupa gospodarstw specjalizuje się w jednym kierunku produkcji. Produkcja roślinna ukierunkowana jest przede wszystkim pod potrzeby paszowe produkcji zwierzęcej, dlatego zboża mają dominujący udział w strukturze zasiewów. Potencjał produkcyjny indywidualnych gospodarstw rolnych przedstawia tabela nr 10.

Powierzchnia głównych ziemiopłodów w indywidualnych gospodarstwach rolnych w gminie Chrzypsko Wielkie w 2010 roku.

wyszczególnienie	jednostka	ilość
ogółem	ha	4510,56
zboża razem	ha	3681,75
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ha	3454,77
ziemniaki	ha	48,01
uprawy przemysłowe	ha	470,00
buraki cukrowe	ha	46,05
rzepak i rzepik razem	ha	423,95
warzywa gruntowe	ha	42,33

Stan inwentarza żywego w gminie (wg danych powszechnego spisu rolnego z 2010 roku) przedstawiał się następująco:

Bydło - ogółem 1 491 szt.,

Trzoda chlewna -14 979 szt.,

Produkcja rolnicza w formie surowca sprzedawana jest do punktów skupu zakładów poza terenem gminy, gdyż w gminie nie ma ani punktów skupu płodów rolnych ani przedsiębiorstw przetwórstwa rolno – spożywczego.

2.7. Edukacja, kultura, sport, turystyka i wypoczynek.

Kształcenie dzieci i młodzież odbywa się w Zespole Szkół w Chrzypsku Wielkim. Szkoła liczy 19 oddziałów i 24 nauczycieli. Aktualnie do Zespołu Szkół uczęszcza 352 uczniów.

Konieczna jest rozbudowa Zespołu Szkół.

Na terenie gminy wychowanie przedszkolne prowadzi przedszkole w Chrzypsku Wielkim, z czterema oddziałami. Uczęszcza do niego 100 dzieci.

W roku 2014 powołano Gminny Ośrodek Kultury, którego zadaniem jest przygotowanie atrakcyjnej oferty kulturalnej, którą dawniej prowadziła Biblioteka Gminna.

Z uwagi na te uwarunkowania gmina posiada bardzo korzystne warunki dla różnorodnych form czynnego wypoczynku :

- kajakarstwo (w obrębie jezior),
- kąpiele wodne (Jeziora Chrzypskie, Radziszewskie, Białokoskie) – pod warunkiem utrzymania odpowiedniej klasy czystości wody,

- żeglarstwo turystyczne i sportowe (duże akweny powyżej 100 ha – Jezioro Chrzypskie, Białokoskie i Wielkie),
- wędkarstwo (jeziora),
- zbieractwo (tereny leśne),
- rekreacja pobytowa – na terenie gminy znajdują się gospodarstwa agroturystyczne oraz ośrodki wypoczynkowe z bazą noclegową,
- przez teren gminy przebiegają liczne oznakowane szlaki turystyczne (piesze, rowerowe, samochodowe).

Bardzo dobrze rozwija się w gminie ruch sportowy. Są tutaj:

- UKS – Orbita w Chrzypsku Wielkim, sekcje: piłka siatkowa, tenis stołowy oraz kajakarstwo,
- Szkolny Związek Sportowy Wielkopolska w Chrzypsku Wielkim dla szkół podstawowych, realizuje tzw. szkolny kalendarz imprez sportowych,
- LZS – gminna liga piłkarska,
- Aktywne wykorzystania „Orlika”,

Organizowane są sportowe zawody zimowe i letnie. Na terenie Chrzypska Wielkiego rozgrywane są powiatowe turnieje piłki siatkowej. W Łęczeczkach swoją bazę wypoczynkowo – szkoleniową ma Klub Kajakowy POSNANIA. We wrześniu w Chrzypsku odbywa się Rajd Klonowego Liścia – ogólnopolska impreza sportowa ruchu AA (Anonimowych Alkoholików).

W Chrzypsku Wielkim każdego roku w miesiącu lipcu jest organizowana masowa impreza kulturalno – sportowa „Dni Wędzonej Sielawy”. Program imprezy obejmuje: wędkowanie, występy zespołów artystycznych, pokazy sportów wodnych, zawody sportowe – turniej brydża sportowego.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Chrzypsku Wielkim organizuje amatorski ruch artystyczny dla osób niepełnosprawnych z terenu gminy i gmin ościennych.

2.8. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

Ludność gminy obsługiwana jest przez: jednego lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, jednego lekarza dentyzę, 3 pielęgniarki. Jest jedna apteka. W 2013 wskaźniki charakteryzujące stan gminy służby zdrowia przedstawiały się następująco:

- lekarze na 10 tys. ludności – 6,3 (powiat międzychodzki 12,8, województwo wielkopolskie 17,9),
- pielęgniarki na 10 tys. ludności – 28,5 (powiat międzychodzki 41,3; województwo wielkopolskie 44,1).

Powyższe dane ukazują niekorzystną sytuację w zakresie ochrony zdrowia ludności gminy.

Na terenie gminy mają siedzibę specjalistyczne instytucje opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, świadczące usługi dla osób z terenu województwa wielkopolskiego. Są to: Zakład

Leczenia Uzależnień w Charcicach, Dom Pomocy Społecznej w Łęczeczkach. Jest tutaj także Środowiskowy Dom Samopomocy w Chrzypsku Wielkim.

2.9. Infrastruktura techniczna.

2.9.1. Drogi i chodniki

Przez teren gminy przechodzą dwie drogi wojewódzkie: nr 186 odcinek Kwilcz – Wróblewo i nr 182 Sieraków – Wronki oraz pięć dróg powiatowych.

Sieć dróg gminnych ma długość 34,9 km, w tym 16,6 km dróg o nawierzchni utwardzonej i 8 km dróg o nawierzchni ulepszonej.

Długość dróg gminnych, rodzaje nawierzchni:

Lp.	Miejscowość - droga	Nr drogi	Długość	Rodzaj nawierzchni			
			w km	tłuczniowa	brukowa	bitumiczna	gruntowa
1	Białcz- od krzyża do P. Bartkowiaka Marcina	G-241405	1,400	-	-	0,450	0,950
2	od drogi woj. 186 do drogi woj. 133	G-241406	2,700	-	-	2,700	-
3	Białokosz – od krzyżówki z drogą powiatową nr 32103 do krzyżówki z drogą gminą nr P 1778 w Chrzypsku Małym	G-241407	2,200	-	0,100	-	2,100
4	Charcice – od krzyżówki ,część ul. Polnej przez Charcice do krzyżówki z drogą powiatową nr 32122	G-241408	3,060	-	-	3,060	-
5	Chrzypsko W .- od krzyżówki z drogą woj. nr 186 do krzyżówki z drogą powiatową nr 32123 we wsi Chrzypsko Małe	G-241409	2,600	-	-	2,600	-
6	od krzyżówki z drogą powiatową nr 32123 we wsi pod mostem do lasu w kierunku Leśniczówki Śródka	G-241410	1,500	-	-	-	1,500
7	od krzyżówki z drogą powiatową nr 32123 we wsi Chrzypsko M. do krzyżówki z drogą powiatową nr 32127 w Gnuszynie	G-241411	2,700	-	-	2,700	-
8	od krzyżówki z drogą powiatową nr 32103 za wsią Łęczeczki przy DPS do Chrzypska Małego	G-241412	2,750	-	-	1,300	1,450
9	Chrzypsko Wielkie – od skrzyżowania z drogą gminnej G-241408 do krzyżówki z drogą powiat. nr 32123 we wsi Mylin	G-241413	2,450	-	-	1,860	0,590
10	od krzyżówki z drogą woj. nr 186 do krzyżówki z drogą powiatową nr 32103 w Łęczeczkach (Posnania)	G-241414	1,700	-	-	0,400	1,300
11	od krzyżówki z drogą powiatową nr 32127 we wsi w kierunku lasu i wsi Psarce	G-241415	0,800	-	-	-	0,800
12	Łężce od krzyżówki z drogą woj. nr 186 we wsi do P.Porwicha (w kierunku Niemierzewa)	G-241416	1,400	-	0,050-	-	1,350
13	od krzyżówki z drogą woj. nr 186 we wsi do P. Brycha (w kier. wsi Białokosz)	G-241417	1,400	-	0,400	-	1,000
14	od krzyżówki z drogą gminną nr G 1782 do P. Mamota (w kierunku Pniew)	G-241418	1,400	-	0,700	-	0,700

15	Orle Wielkie- od krzyżówki z drogą powiatową nr 32129 we wsi P. Urbana	G-241419	1,420	-	-	0,675	0,745
16	Białokoszyce-drogi do drogi powiatowej 32103	G-241420	1,200	-	-	-	1,200
17	Charcice-Ryżyn	G-241421	1, 216	-	-	-	1,216
18	Gnuszyn-Kikowo	G-241422	0, 684	-	0,684	-	-
19	Chrzypsko Wielkie - Białcz w ciągu ul. Leśnej	G-241423	0, 496	-	-	0,196	0,300
20	Drogę w ciągu ul. Jeziornej Chrzypsko Wielkie	G-241424	0, 606	-	-	0,606	-
21	Strzyżmin - Kłodzisko	G-241425	1,040	-	0,100	-	0,940
22	Orle Wielkie-Głuchowo	G-241426	0,190	-	-	-	0,190

Wskaźnik gęstości dróg gminnych na terenie gminy wynosi 33,2 km dróg na 100 km² powierzchni (w powiecie międzychodzkiem 39,4 km dróg na 100 km² powierzchni, w województwie wielkopolskim 64,5 km dróg na 100 km² powierzchni).

Orientacyjna długości chodników:

Miejscowość	Orientacyjna długość [m]	Średnia szerokość [m]
Chrzypsko Wielkie	2990	1,2
Ryżyn	292	1,1
Gnuszyn	340	1,2
Charcice	420	1,2
Orle Wielkie	216	1,2
Łęczeczki	350	1,2
Białokosz	500	1,2
Mylin	800	1,1
Białcz	-	-
Łężce	300	1,1
Chrzypsko Małe	-	-
Białokoszyce	-	-
Śródka/Strzyżmin	180/-	1,0/-

2.9.2. Sieć gazowa

Na terenie gminy nie ma sieci gazowej. PSG Sp. z o.o. Oddział Poznań przyjęła biznesplan sieci gazowej na terenie Gminy w planie do roku 2020.

2.9.3. Wodociągi

Zaopatrzenie mieszkańców w wodę odbywa się głównie za pośrednictwem sieci wodociągowej. Nie ma sieci wodociągowej w części wsi Łęczeczki. Łączna długość sieci wodociągowej rozdzielczej wynosi 86,81 km. Liczba przyłączy 961. W ocenie służby

technicznej gminy część sieci wodociągowej jest przestarzała. Konieczna jest wymiana około 5 km sieci wodociągowej rozdzielczej wykonanej z rur azbestowych.

Długość sieci wodociągowych (%gospodarstw domowych z dostępem do przyłącza wodociągowego z podziałem na miejscowości)

Miejscowość	Długość przyłącza wodociągowego [km]	Ilość gospodarstw domowych z dostępem do przyłącza [%]
Chrzypsko Wielkie	18,6	100
Ryżyn	7,0	100
Gnuszyn	1,7	100
Charcice	5,0	100
Orle Wielkie	4,0	100
Łęczeczki	8,7	100
Białokosz	0,5	90
Mylin	7,5	100
Białcz	3,0	93
Łężce	12,0	98
Chrzypsko Małe	7,5	88
Białokoszyce	-	-
Śródka/Strzyżmin	4/-	100/-
SUMA	86,81	-

2.9.4. Sieć kanalizacyjna

Długość sieci kanalizacyjnych (% gospodarstw domowych z przyłączeniem do kanalizacji z podziałem na miejscowości).

Miejscowość	Długość przyłącza kanalizacyjnego [km]	Ilość gospodarstw domowych z dostępem do przyłącza [%]
Chrzypsko Wielkie	9,4	90
Ryżyn	-	-
Gnuszyn	-	-
Charcice	-	-
Orle Wielkie	-	-
Łęczeczki	-	-
Białokosz	-	-
Mylin	-	-
Białcz	-	-
Łężce	-	-
Chrzypsko Małe	-	-
Białokoszyce	-	-
Śródka/Strzyżmin	-	-
SUMA	9,4	-

Na terenie gminy sieć kanalizacyjna jest pobudowana w miejscowości Chrzypsko Wielkie (długość sieci - 9,4 km, przyłączy – 160 szt.). W pozostałych miejscowościach nie ma sieci kanalizacyjnej. W Chrzypsku Wielkim istnieje oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna o przepustowości 390 m³/dobę.

Na terenie gminy funkcjonują 32 przydomowe oczyszczalnie ścieków.

2.9.5. Odpady komunalne

W gminie powstają odpady komunalne typowe dla gospodarstw domowych. Segregowane odpady są zbierane przez firmę zewnętrzną wg ustalonego harmonogramu. Gmina ma zorganizowany Punkt Selektywnej zbiórki odpadów. Na terenie Gminy nie ma składowiska śmieci – stare wysypisko zostało zrekultywowane.

Na terenie gminy nie ma zakładów przemysłowych, które emitowałyby zanieczyszczenie do atmosfery. Jedynym źródłem zanieczyszczenia powietrza są dymy powstające przy spalaniu opałów.

Przedstawione powyżej dane o uzbrojeniu terenu gminy w podstawowe urządzenia infrastruktury technicznej wykazują duże niedobory w tym zakresie – brak sieci kanalizacyjnej, przydomowych oczyszczalni ścieków, sieci gazowej. Mając na uwadze rozwój gospodarczy gminy, która cała znajduje się na terenie obszaru prawnie chronionego, konieczna jest wyprzedzająca rozbudowa infrastruktury technicznej.

2.10. Finanse gminy.

W 2013 r. budżet gminy był podobny do budżetu z lat poprzednich. W 2013 roku dochody budżetu gminy wyniosły 11 329 644,32 zł. Natomiast wydatkowano z budżetu gminy 11 306 566,16zł. Głównym źródłem dochodów budżetu gminy były dotacje z budżetu państwa (60,64 % ogółu dochodów budżetowych). Dochody własne gminy stanowiły 24,45 % ogółu dochodów.

Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca wyniosły 3402,07 zł (powiat 2891,27 zł, województwo 3386,53 zł.).

DOCHODY GMINY w latach 2011 – 2013 w zł

		Wyszczególnienie	Dochody 2011	Dochody 2012	Dochody 2013
	DOCHODY		11 129 688,99	11 468 377,13	11 329 644,32
010		Rolnictwo i łowiectwo	1 835 558,77	324 798,14	436 386,87
	01010		1 537 144,91	12 596,60	3 237,60
	01095	Pozostała działalność	298 413,86	312 201,54	433 149,27
020		Leśnictwo	1 303,78	2 569,01	2 526,85

		Wyszczególnienie	Dochody 2011	Dochody 2012	Dochody 2013
	02001	Gospodarka leśna	1 303,78	2 569,01	2 526,85
600		Transport i łączność	162 900,00	253 900,00	537 290,00
	60014	Drogi publiczne powiatowe	3 900,00	3 900,00	4 290,00
	60016	Drogi publiczne gminne	159 000,00	250 000,00	533 000,00
630		Turystyka	376 605,00	1 130,00	242 352,59
	63003	Zadania w zakresie upowszechniania turystyki	376 605,00	1 130,00	242 352,59
700		Gospodarka mieszkaniowa	110 691,02	53 786,60	119 678,19
	70005	Gospodarka gruntami i nieruchomościami	110 691,02	53 786,60	119 678,19
710		Działalność usługowa	0,00	6 289,14	0,00
	71004	Plany zagospodarowania przestrzennego	0,00	6 289,14	0,00
750		Administracja publiczna	63 514,00	65 260,16	46 727,00
	75011	Urzędy wojewódzkie	39 000,00	39 000,00	39 667,00
	75023	Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	2 000,00	26 260,16	7 060,00
	75056	Spis powszechny i inne	22 514,00	0,00	0,00
751		Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	14 296,00	618,00	562,00
	75101	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	580,00	618,00	562,00
	75108	Wybory do sejmu i senatu	13 716,00	0,00	
754		Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,00	0,00	2 000,00
	75412	Ochotnicze straże pożarne	0,00	0,00	2 000,00
756		Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	2 493 110,45	2 662 462,40	3 000 814,38
	75601	Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	15 430,98	16 422,47	17 973,04
	75615	Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	711 455,98	755 898,49	677 242,95
	75616	Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od spadków i darowizn, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych	831 637,34	948 816,66	1 151 173,02
	75618	Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw	103 895,91	94 041,83	235 342,16
	75621	Udziały gmin w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	830 690,24	847 282,95	919 083,21
758		Różne rozliczenia	3 762 942,77	4 674 866,21	4 400 138,42
	75801	Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	2 393 424,00	2 703 901,00	2 841 015,00
	75802	Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	0,00	7 700,00	0,00
	75807	Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin	1 199 923,00	1 351 804,00	1 457 421,00

		Wyszczególnienie	Dochody 2011	Dochody 2012	Dochody 2013
	75814	Różne rozliczenia finansowe	142 273,77	574 308,21	52 417,42
	75831	Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	27 322,00	37 153,00	49 285,00
801		Oświata i wychowanie	69 899,46	61 588,57	67 817,62
	80101	Szkoły podstawowe	12 000,00	0,00	0,00
	80104	Przedszkola	21 384,28	0,00	41 400,00
	80195	Pozostała działalność	36 515,18	61 588,57	26 417,62
852		Pomoc społeczna	1 948 018,82	1 905 377,28	1 884 354,40
	85203	Ośrodki wsparcia	540 174,77	391 444,14	331 596,25
	85212	Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1 201 716,94	1 274 729,91	1 264 066,68
	85213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	8 310,52	11 759,78	12 692,22
	85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	26 870,26	36 209,74	37 124,00
	85216	Zasiłki stałe	35 688,89	57 219,02	73 278,18
	85219	Ośrodki pomocy społecznej	53 416,00	59 164,00	58 961,92
	85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	854,44	1 407,03	1 595,15
	85278	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	2 500,00	0,00	0,00
	85295	Pozostała działalność	78 487,00	73 443,66	105 040,00
853		Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	316 150,22	254 529,45
	85395	Pozostała działalność	0,00	316 150,22	254 529,45
854		Edukacja opieka wychowawcza	36 078,00	31 925,00	31 704,00
	85415	Pomoc materialna dla uczniów	36 078,00	31 925,00	31 704,00
900		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	20 665,09	17 430,04	20 588,06
	90002	Gospodarka odpadami	2 173,66	2 000,70	9 388,27
	90019	Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska	17 375,44	14 167,03	10 322,52
	90020	Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat produktowych	1 115,99	1 262,31	877,27
921		Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	217 265,85	265 226,36	282 174,49
	92109	Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	170 580,85	252 426,36	230 088,08
	92195	Pozostała działalność	46 685,00	12 800,00	52 086,41
926		Kultura fizyczna	16 839,98	825 000,00	0,00
	92605	Zadania w zakresie kultury fizycznej	16 839,98	825 000,00	0,00

WYDATKI GMINY w latach 2011 – 2013 w zł

		Wyszczególnienie	Wykonanie 2011	Wykonanie 2012	Wykonanie 2013
	WYDATKI		9 524 330,15	11 788 982,94	11 306 566,16
010		Rolnictwo i łowiectwo	682 887,06	403 881,01	997 818,30
	01010	Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	389 705,26	20 024,10	519 669,28
	01020	Postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej	3 507,50	166,86	0,00
	01030	Izby rolnicze	6 876,56	9 356,31	10 344,97
	01095	Pozostała działalność	282 797,74	374 333,74	467 804,05
600		Transport i łączność	714 127,55	873 455,78	929 274,20
	60014	Drogi publiczne powiatowe	25 900,00	63 955,88	54 290,00
	60016	Drogi publiczne gminne	688 227,55	809 499,90	874 984,20
630		Turystyka	21 669,38	27 040,72	400 827,97
	63003	Zadania w zakresie upowszechniania turystyki	21 669,38	27 040,72	400 827,97
700		Gospodarka mieszkaniowa	32 094,61	40 044,96	100 714,51
	70005	Gospodarka gruntami i nieruchomościami	32 094,61	40 044,96	100 714,51
710		Działalność usługowa	10 000,00	30 347,00	54 516,60
	71004	Plany zagospodarowania przestrzennego	10 000,00	30 347,00	54 516,60
750		Administracja publiczna	1 311 052,95	1 569 241,19	1 498 726,77
	75011	Urzędy wojewódzkie	39 000,00	39 000,00	39 667,00
	75022	Rady gmin (miast i miast na prawach powiatu)	66 713,51	63 198,26	64 284,24
	75023	Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	1 122 593,33	1 388 307,00	1 309 932,39
	75095	Pozostała działalność	60 232,11	78 735,93	84 843,14
751		Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	14 296,00	618,00	562,00
	75101	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	580,00	618,00	562,00
754		Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	66 019,96	72 784,84	109 456,96
	75405	Komendy powiatowe Policji	6 000,00	3 000,00	4 000,00
	75411	Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej	0,00		2 500,00
	75411	Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej	0,00	3 000,00	0,00

		Wyszczególnienie	Wykonanie 2011	Wykonanie 2012	Wykonanie 2013
	75412	Ochotnicze straże pożarne	60 019,96	66 784,84	102 956,96
757		Obsługa długu publicznego	93 314,60	82 680,83	72 130,19
	75702	Obsługa papierów wartościowych, kredytów i pożyczek jednostek samorządu terytorialnego	93 314,60	82 680,83	72 130,19
801		Oświata i wychowanie	2 996 187,64	3 518 948,55	3 684 845,01
	80101	Szkoły podstawowe	1 302 611,01	1 526 686,44	1 609 120,05
	80104	Przedszkola	552 101,32	566 787,00	643 472,77
	80110	Gimnazja	904 601,58	1 148 912,56	1 186 822,78
	80113	Dowożenie uczniów do szkół	163 036,78	190 264,23	186 975,60
	80146	Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	13 331,00	10 254,00	9 965,00
	80195	Pozostała działalność	60 505,95	76 044,32	48 488,81
851		Ochrona Zdrowia	53 057,77	56 319,27	52 342,85
	85153	Zwalczanie narkomanii	995,09	1 000,00	1 000,00
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	52 062,68	55 319,27	51 342,85
852		Pomoc społeczna	2 422 690,80	2 381 552,44	2 413 647,05
	85203	Ośrodki wsparcia	561 194,00	395 397,79	340 763,04
	85206	Wspieranie rodziny	0,00	3 562,19	15 657,30
	85212	Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1 204 791,26	1 279 947,52	1 272 660,26
	85213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	9 089,44	11 759,78	12 692,22
	85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	192 173,70	212 479,74	220 551,20
	85215	Dodatki mieszkaniowe	80 434,60	63 949,23	80 841,75
	85216	Zasiłki stałe	44 611,10	57 219,02	73 278,18
	85219	Ośrodki pomocy społecznej	196 937,77	205 415,20	225 776,13
	85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	16 826,56	25 962,44	28 812,99
	85295	Pozostała działalność	114 132,37	125 859,53	142 613,98
853		Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej	0,00	305 308,17	266 128,35
	85395	Pozostała działalność	0,00	305 308,17	266 128,35
854		Edukacyjna opieka wychowawcza	223 675,41	39 777,00	39 155,00
	85415	Pomoc materialna dla uczniów	44 337,00	39 777,00	39 155,00
900		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	246 445,35	173 433,95	269 777,19
	90002	Gospodarka odpadami	0,00	0,00	108 144,94
	90003	Oczyszczanie miast i wsi	18 944,36	27 830,07	16 145,56

		Wyszczególnienie	Wykonanie 2011	Wykonanie 2012	Wykonanie 2013
	90004	Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	14 869,73	10 075,86	2 048,25
	90013	Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	0,00	0,00	1 353,00
	90015	Oświetlenie ulic, placów i dróg	194 617,12	125 211,43	125 812,82
	90019	Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska	2 300,60	6 562,35	5 615,35
	90095	Pozostała działalność	15 713,54	3 754,24	10 657,27
921		Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	573 501,66	988 582,05	384 136,24
	92109	Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	398 836,26	804 988,13	171 272,22
	92116	Biblioteki	91 835,00	91 835,00	98 303,00
	92195	Pozostała działalność	82 830,40	91 758,92	114 561,02
926		Kultura fizyczna	51 172,33	1 224 967,18	32 506,97
	92605		25 080,98	1 203 745,15	0,00
	92695	Pozostała działalność	26 091,35	21 222,03	32 506,97

Zaprezentowane powyżej dane o zasobach finansowych gminy Chrzypsko pokazują, że gmina ta ma bardzo niskie własne zasoby finansowe. Możliwość zdobycia środków finansowych spoza gminy należeć będą do najważniejszych czynników rozwoju gminy.

Średniorocznie wydatki ogółem w latach 2006 do 2013 wynosiły 1 390 000 zł rocznie, z tego finansowanie własne to 51,7% a dofinansowanie 48,3%.

Informacja o finansowaniu inwestycji na terenie Gminy Chrzypsko Wielkie w latach 2006 do 2013

L.p.	Obszar działalności	Wartość inwestycji			Uwagi
		środki własne	Dofinansowanie	Ogółem	
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Gospodarka odpadami	13 537,26	-	13 537,26	PSZOK
2.	Wodociągi	1 861 583,42	1 821 192,00	3 682 775,42	
	- Białcz	382 376,22	90 230,00	472 606,22	Studnia
	-Chrzypsko Wielkie	1 115 242,55	1 537 063,00	2 652 305,55	Osiedle,SUW
	-Białokosz	307 061,08	193 899,00	500 960,08	Wodociąg
	-Gnuszyn	40 087,57	-	40 087,57	Wodociąg
3.	Kanalizacja	16 816,00	-	16 816,00	
4.	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	-	-	-	
5.	Ulice i drogi	1 546 339,19	1 019 938,13	2 566 277,32	
	-Ryżyn	214 317,25	50 250,00	264 567,25	Białcz-Ryżyn
	-Gnuszyn	184 044,60	378 300,00	562 344,60	Chrzypsko-Gnuszyn
	-Orle Wielkie	170 569,52	30 605,94	201 175,46	
	-Mylin	197 421,78	295 368,41	492 790,19	
	-Charcice	129 683,26	-	129 683,26	
	-Chrzypsko Wielkie	572 072,03	38 345,04	610 417,07	
	-Łężce	66 407,00	120 654,96	187 061,96	
	-Białcz	11 823,75	106 413,78	118 237,53	
6.	Chodniki	121 134,98	-	121 134,98	
	-Chrzypsko Wielkie	57 412,66	-	57 412,66	Bez funduszu sołeckiego
	-Chrzypsko Małe	15 094,56	-	15 094,56	Bez funduszu sołeckiego
	-Charcice	21 309,08	-	21 309,08	Bez funduszu sołeckiego
	-Białokosz	27 318,68	-	27 318,68	Bez funduszu sołeckiego
7.	Oświetlenie ulic	416 677,69	-	416 677,69	
8.	Budowa infrastruktury przy drogach np. parkingi	54 900,00	-	54 900,00	Zakup gruntu pod parking- realizacja w ramach rewitalizacji Chrzypska
9.	Świetlice wiejskie	485 519,62	652 673,61	1 138 193,23	
	-Charcice	63 171,01	79 427,21	142 598,22	
	-Łężce	61 003,21	6 439,81	67 443,02	
	-Gnuszyn	67 137,78	84 414,77	151 552,55	
	-Ryżyn	45 966,03	62 967,43	108 933,46	
	-Mylin	70 647,33	111 387,37	182 034,70	
	-Chrzypsko Małe	41 850,52	55 196,88	97 047,40	
	-Chrzypsko Wielkie	135 743,74	252 840,14	388 583,88	
10.	Infrastruktura wsp. Turystykę	806 499,71	1 016 401,59	1 825 901,30	
	Plaża w Chrzypsku W.	588 736,26	617 401,59	1 206 137,85	2 etapy
	Mała retencja Mylin	30 888,50	49 000,00	79 888,50	Staw w Mylinie
	Rewitalizacja Chrzypsko W.	186 874,95	350 000,00	539 874,95	Centrum Chrzypsko W.
11.	Wsparcie rolnictwa	-	-	-	
12.	Wspieranie dz. gosp. poza rolnictwem	-	-	-	
13.	Poprawa stanu środowiska	-	-	-	
14.	Inne	428 800,81	855 000,00	1 283 800,81	
	Mieszkania socjalne	42 000,00	-	42 000,00	
	Infrastruktura sportowa	378 745,15	825 000,00	1 203 745,15	Orlik
	Monitoring Łężce	8 055,66	30 000,00	38 055,66	
	OGÓŁEM	5 751 808,68	5 365 205,33	11 120 014,01	

2.11. Podsumowanie.

Gmina Chrzypsko Wielkie jest jedną z najmniejszych wiejskich gmin, zlokalizowaną na obszarze peryferyjnym województwa wielkopolskiego (wg kryterium atrakcyjności położenia dla rozwoju działalności gospodarczej).

Gmina ta zajmuje 0,28 % powierzchni województwa wielkopolskiego, zaś ludność stanowi 0,09 % populacji tego województwa. Ziemia Chrzypska wyróżnia się bogatymi zasobami środowiska przyrodniczego. Cały obszar gminy znajduje się w granicach Sierakowskiego Parku Krajobrazowego. Jej szczególnymi walorami są niskie zaludnienie, liczne jeziora, czyste powietrze i woda, urozmaicony krajobraz oraz bogata przyroda. Taka lokalizacja stwarza bardzo korzystne warunki do rozwoju turystyki, agroturystyki i usług rekreacyjnych oraz tzw. turystyki biznesowej.

Gmina ma dobre warunki do produkcji rolniczej. Na 1 mieszkańca gminy przypada 1,75 ha użytków rolnych. Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej oceniana jest jako korzystna do produkcji rolnej. Średnia wielkość indywidualnych gospodarstw rolnych wynosi 17,6 ha, co wskazuje na względnie prawidłową strukturę agrarną. Rolnictwo cechuje się wysoką wydajnością w produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Na terenie gminy wszystkie firmy prowadzące działalność gospodarczą kwalifikują się do sektora małych firm. Na 1000 ludności gminy jest 50,7 podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON.

Gmina cechuje się bardzo słabo rozbudowaną infrastrukturą techniczną (słabo rozwinięta sieć kanalizacji i oczyszczalni ścieków, brak sieci gazowej).

Zasoby finansowe samorządu gminy oceniane wg kryterium dochodów własnych gminy na 1 mieszkańca są niższe od średnich w województwie wielkopolskim i w Polsce. Dochody te w 2013 r. wyniosły 1073,43 zł i były od średnich dochodów budżetowych gmin w województwie wielkopolskim – 1841,12 zł.

Syntetyczną ocenę w postaci pakietu wskaźników demograficznych, technicznych i

ekonomicznych przedstawia zestawienie „Gmina Chrzypsko Wielkie na tle powiatu międzychodzkiego i województwa wielkopolskiego” zamieszczone poniżej.

wskaźnik	Gmina	Powiat	Województwo
Ludność na 1 km ²	40	50	116
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,8	10,7	10,9
Zgony na 1000 ludności	12,5	9,7	9,1
Przyrost naturalny na 1000 ludności	- 2,7	1,0	1,8
Udział bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym	4,6	6,4	6,7
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	61,3	55,1	56,3
Przeciętna wielkość gospodarstw indywidualnych (ha)	18,33	21,85	12,00
Dochody własne gminy na 1 mieszkańca	1073,43	1529,96	1841,12
Dochody gminy ogółem na 1 mieszkańca	3402,07	2891,27	3386,53

3. ANALIZA SWOT

Przedstawiona analiza mocnych i słabych stron Gminy Chrzypsko Wielkie oraz szans i zagrożeń związanych z jej rozwojem została uzgodniona przez uczestników procesu budowania strategii.

Analizy i uzgodnienia objęły następujące obszary:

- gospodarczy,
- społeczny,
- ekologiczny,
- techniczny.

ANALIZA SWOT DZIEDZINA GOSPODARCZA

Mocne strony	Słabe strony
Korzystna struktura agrarna – gospodarstwa rolne średniej wielkości.	Niekorzystne położenie gminy dla rozwoju działalności gospodarczej – brak dróg krajowych, położenie w Parku Krajobrazowym
Duża powierzchnia akwenów wodnych	Brak przemysłu i dużych firm
Korzystne warunki naturalne dla rozwoju turystyki i wypoczynku.	Trudność w pozyskiwaniu wysoko wykwalifikowanych pracowników
Duża ilość obiektów turystycznych	Słaba aktywność gospodarza mieszkańców
Wysoki poziom kultury rolnej	Niedostateczne środki finansowe
Wysoka wydajność w produkcji rolniczej	Niewielkie zainteresowanie inwestorów.
Wysoka jakość produkowanych surowców rolniczych	Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna.
Dobrze rozwinięta sieć handlowa (sklepy)	Brak przemysłu rolno-spożywczego i przetwórstwa płodów rolnych
Wzrost popytu na działki rekreacyjne i budowlane	Słabe wykorzystanie użytków zielonych
Unikatowe w skali regionu zespoły zabytkowe	Słabo rozwinięta agroturystyka
Pracowitość mieszkańców.	Brak zorganizowanego zbytu płodów rolnych
Tania siła robocza.	Zły stan techniczny wiek budynków mieszkalnych i całych gospodarstw
Popyt na działki budowlane i rekreacyjne	Niskie wydatki gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca na inwestycje.

<p>Warunki mieszkaniowe w gminie wg podstawowych wskaźników – takie same jak w powiecie i województwie.</p> <p>Na terenie gminy brak budynków i gospodarstw opuszczonych.</p>	
---	--

Szanse	Zagrożenia
Rozwój przetwórstwa rolnego, które spowoduje łatwiejszą sprzedaż płodów rolnych	Brak środków finansowych na rozbudowę infrastruktury technicznej
Rozwój przedsiębiorczości – spadek bezrobocia.	Rozwój gospodarki uzależniony od polityki Rządu
Tworzenie małych i średnich firm.	Gmina w całości w strefie chronionego krajobrazu
Przeznaczanie przez rodziny miast coraz większej części budżetu na rekreację.	Zmienna koniunktura w rolnictwie
Rozwój turystyki i agroturystyki	Niestabilna polityka rolna państwa
Rozwój doradztwa rolniczego	Trudności ze zbytem na wytworzone produkty rolne
Produkcja żywności ekologicznej	Brak środków finansowych na rozszerzenie działalności gospodarczej
Tworzenie grup producenckich	
Wzrost zainteresowania Wielkopolan walorami turystycznymi gminy	Niski udział dochodów własnych może być przeszkodą w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych.
Promocja gminy	

ANALIZA SWOT DZIEDZINA SPOŁECZNA

Mocne strony	Słabe strony
<p>Więzi lokalne</p> <p>Przywiązanie mieszkańców do ziemi i środowiska</p> <p>Dobra kadra pedagogiczna</p> <p>Dobrze wyposażone pracownie szkolne</p> <p>Nowoczesny budynek służby zdrowia</p> <p>Zakład leczenia uzależnień</p> <p>Dobra baza opieki społecznej (SDPS i DPS)..</p> <p>Możliwość pracy drugiego lekarza (ilość gabinetów)</p> <p>Gmina bezpieczna – wysokie poczucie bezpieczeństwa.</p> <p>Mało widoczne zjawiska patologii społecznej</p> <p>Duża ilość obiektów kulturalnych – świetlice - na wsiach Możliwość skupienia lokalnych aktywności</p>	<p>Utrzymujące się bezrobocie</p> <p>Brak rynku pracy</p> <p>Brak kadry lekarskiej i pomocniczego personelu medycznego.</p> <p>Słaby poziom opieki zdrowotnej (1 lekarz)</p> <p>Niepełne wykorzystanie możliwości GOK-u</p> <p>Brak obiektów kultury na wsiach</p> <p>Brak środków na rozwój kultury</p> <p>Mały stopień wykorzystania pod kątem kulturalnym licznych świetlic wiejskich.</p> <p>Bardzo ograniczony dostęp młodzieży do szkół Ponadpodstawowych – brak komunikacji autobusowej do Pniew</p> <p>Niedostateczna liczba pomieszczeń oświatowych</p> <p>Brak środków finansowych na rozbudowę Zespołu Szkół</p> <p>Słaba ekologiczna świadomość społeczeństwa</p> <p>Niski poziom wykształcenia (słaba komunikacja i duża odległość do szkół średnich), a tym samym ograniczona możliwość wyboru szkoły</p>

Szanse	Zagrożenia
<p>Rozwój opieki zdrowotnej</p> <p>Stworzenie dobrych warunków kulturalno – oświatowo – społecznych będących alternatywą dla młodzieży</p> <p>Organizowanie kursów, szkoleń dających nowe kwalifikacje zawodowe</p> <p>Dobra miejscowa kadra pedagogiczna.</p>	<p>Niski poziom wykształcenia mieszkańców</p> <p>Słaba aktywność społeczna mieszkańców</p> <p>Ubożenie społeczeństwa</p> <p>Degeneracja absolwentów szkół nie znajdujących zatrudnienia</p>

Dobra baza dydaktyczna szkół – pracowni	Brak awansu społecznego dla środowiska wiejskiego
Rozwój działalności gospodarczej i likwidowanie bezrobocia.	Starzenie się społeczeństwa w wyniku niskiego przyrostu naturalnego
Aktywizacja kulturalna organizacji wiejskich.	Brak środków finansowych na działalność kulturalną i sportową
Rozbudowa bazy sportowej.	Trudności finansowe rodzin uniemożliwiające kształcenie młodzieży w szkołach średnich i wyższych
Zwiększenie aktywności młodzieży	Niewłaściwa polityka oświatowa w skali makro – „produkcja bezrobotnych”

ANALIZA SWOT DZIEDZINA EKOLOGICZNA

Mocne strony	Słabe strony
Cała gmina znajduje się na terenie Sierakowskiego Parku Krajobrazowego.	Brak oczyszczalni ścieków na wsiach
Rozwiązana sprawa gospodarki odpadami	Brak kanalizacji we wsiach
Bogate środowisko przyrodnicze – duża różnorodność roślin i zwierząt.	Duża koncentracja trzody chlewnej
Dobra i średnia jakość i klasa czystości wód	Brak zakładu utylizacji odpadów.
Brak przemysłu uciążliwego dla środowiska	Zbyt niski poziom bieżących zalesień gruntów klas V i VI
Utrzymanie lasów w ręku Skarbu Państwa	Brak bazy turystycznej i noclegowej na terenie istniejących obiektów plażowych
Czyste powietrze	Stosunkowo słabo rozwinięte rolnictwo Ekologiczne
Możliwość prowadzenia zalesień na gruntach V i VI klasy	Zaśmiecanie terenu przez turystów
Walory krajobrazowe i korzystne uwarunkowania naturalne	Niska świadomość ekologiczna mieszkańców i turystów
Oczyszczalnia ścieków w Chrzypsku Wielkim	

Szanse	Zagrożenia
Rozwój zorganizowanej sieci turystycznej i agroturystycznej	Brak ustawowych umocowań w stosunku do zalesionych gruntów
Dbłość o czyste i zdrowe środowisko	Niewielkie środki finansowe na rozbudowę kanalizacji, oczyszczalni ścieków
Szeroka informacja o znaczeniu środowiska naturalnego.	Wzrost emisji zanieczyszczeń do atmosfery
Edukacja ekologiczna.	Oslabienie możliwości rozwoju turystyki bez odpowiedniej infrastruktury technicznej
Możliwości pozyskania środków finansowych z zewnątrz	Wzrost skażenia gruntów
Poprawa estetyki całej gminy	Brak motywacji ekonomicznych dla działań proekologicznych
Nowe technologie budowy indywidualnych i grupowych oczyszczalni ścieków	Zmniejszanie walorów estetycznych i przyrodniczych gminy powodowane przez zaśmiecanie
Rozwój odnawialnych źródeł energii	
Współpraca z innymi gminami	

Zwiększenie aktywności w promocji Gminy	Wzrost zanieczyszczenia wśród spowodowane m.in. brakiem płyt obornikowych oraz sptywami powierzchniowymi wód z pól.
---	---

ANALIZA SWOT DZIEDZINA TECHNICZNA

Mocne strony	Słabe strony
<p>Dobry poziom telefonizacji stacjonarnej i komórkowej</p> <p>Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa na wsiach.</p> <p>Połączenia telekomunikacyjne oparte na światłowodach (teoretycznie nieograniczona możliwość połączeń)</p>	<p>Brak sieci gazowej</p> <p>Niski zasięg sieci kanalizacyjnej</p> <p>Brak oczyszczalni ścieków we wszystkich wsiach z wyjątkiem Chrzypska Wielkiego</p> <p>Część sieci wodociągowej zbudowana z rur azbestowych i żeliwnych</p> <p>Zły stan techniczny dróg, szczególnie dróg gminnych</p> <p>Brak kotłowni ekologicznych</p> <p>Brak chodników. Słabo rozbudowana infrastruktura dla turystyki i rekreacji</p> <p>Zła komunikacja środkami publicznymi z większymi ośrodkami miejskimi</p> <p>Przestarzała sieć energetyczna – zbyt mała moc sieci przesyłowych</p>

Szanse	Zagrożenia
<p>Pozyskiwanie środków finansowych z funduszy</p> <p>Możliwość zaopatrzenia mieszkańców w gaz.</p> <p>Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.</p> <p>Ustanowienie preferencji w przydziale publicznych środków finansowych dla gmin wiejskich.</p>	<p>Brak środków budżetowych gminy na rozbudowę i remonty infrastruktury</p> <p>Bardzo niskie środki własne mieszkańców gminy na inwestycje infrastrukturalne</p> <p>Brak połączeń komunikacyjnych gminy</p> <p>Zamortyzowana powyżej 50 % sieć wodociągowa.</p> <p>Wzrost ruchu samochodów</p> <p>Ubożenie społeczeństwa gminy</p>

3.1. GŁÓWNE PROBLEMY W GMINIE CHRZYPSKO WIELKIE

Liderzy gminy oraz mieszkańcy w ankietach i podczas spotkań określili główne problemy występujące w gminie i ocenili hierarchię ich ważności. Za priorytetowe problemy do rozwiązania w gminie Chrzypsko uznano:

1. Słabo rozbudowaną infrastrukturę techniczną:
  - a. zły stan techniczny dróg,
  - b. niedostateczna rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
  - c. niewielka liczba przydomowych oczyszczalni ścieków,
  - d. w znacznym stopniu zamortyzowana sieć wodociągów,
  - e. brak sieci gazowej,
  - f. przestarzała sieć energetyczna,
2. Niewystarczającą bazę obiektów szkolnych,
3. Niewystarczającą rozwiniętą bazę turystyczną i agroturystyczną,
4. Niewystarczające zabezpieczenie potrzeb mieszkańców w zakresie opieki lekarskiej
5. Brak zorganizowanego rynku zbytu płodów rolnych na terenie gminy oraz brak zakładów przetwórstwa spożywczego
6. Brak grup producentów rolnych
7. Niewielkie możliwości finansowe Gminy – brak własnych środków finansowych na rozwój już istniejących podmiotów w gminie oraz brak zainteresowania „zewnętrznych inwestorów” budową zakładów na terenie gminy

3.2. WIZJA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY

Wizja rozwoju została opracowana w trakcie spotkań z przedstawicielami Gminy:

W roku 2020 nasza gmina będzie miała charakter turystyczno – rolniczy. Ziemia nie są tutaj zbyt dobre, za to tereny turystyczno – rekreacyjne są wspaniałe. Mamy bardzo dużo jezior, strumyków, przepiękne lasy, a ukształtowanie terenu wcale nie przypomina nizinnej Wielkopolski. Dużo przemysłu nie ma i chyba nie będzie, są gospodarstwa rolne, niezbyt bogate i sądzimy, że w 2020 roku będzie ich nieco mniej niż dzisiaj, ale będą zamożniejsze, lepiej zorganizowane. Wsie będą bardziej kolorowe, dużo obejść będzie przystosowanych do przyjęcia turystów z Polski, jak również z Niemiec. Czyste wody i powietrze, nie zaśmiecone lasy będą miejscem, gdzie mieszkańcy Wielkopolski będą chętnie spędzać wolny czas w weekendy i w sezonie letniego wypoczynku. Wzrost zamożności społeczeństwa Polski

spowoduje, że powstanie w naszej gminie dużo osiedli domków rekreacyjnych. Dodatkową zachętą dla inwestorów z zewnątrz będzie sprawnie działająca kanalizacja, oczyszczalnia ścieków oraz sprawny wodociąg z czystą zdrową wodą w każdej miejscowości. Dobra infrastruktura wsi zachęci do inwestowania w małe przedsiębiorstwa nastawione przede wszystkim na przetwarzanie surowców wyprodukowanych przez rolników. Coraz bardziej popularna stanie się zdrowa żywność, a wyprodukowanie jej jest możliwe tylko z terenów czystych, nie skażonych chemią i wielkim przemysłem, z terenów takich jak teren gminy Chrzypsko Wielkie.

Napływ turystów spowoduje rozwój sezonowego handlu i gastronomii. Mieszkańcy gminy będą mieli łatwiejszy dostęp do usług medycznych, podstawowej opieki zdrowotnej.

Racjonalna sieć przedszkoli i szkół przyczynią się do wzrostu poziomu wykształcenia. Powstanie szeroka oferta dla dodatkowej aktywnej działalności dzieci i młodzieży. Rozwinie się działalność kulturalna mieszkańców. Dbałość o prawidłowy rozwój młodego pokolenia zaowocuje licznymi inicjatywami w zakresie dyscyplin sportowych z wykorzystaniem boisk sportowych i sal gimnastycznych.

W środowisku regionalnym dobrą pozycję zdobędą cykliczne wydarzenia związane z Gminą Chrzypsko Wielkie.

Amatorzy Internetu znajdą kolorową promocję naszej gminy.

W roku 2020 wszystkie wioski będą uporządkowane, czyste, pełne kwiatów, a cała społeczność będzie dumna ze swojej Gminy.

4. GŁÓWNE CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY

Na podstawie zidentyfikowanych priorytetowych problemów ustalono następujące cele w strategii rozwoju gminy:

Cel nadrzędny: **WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY**

Cel główny: **ZRÓWNOWAŻONY, WIELOKIERUNKOWY I ZHARMONIZOWANY
ROZWÓJ SPOŁECZNO - GOSPODARCZY GMINY**

Cele strategiczne i operacyjne:

Cel strategiczny I: **KOMPLEKSOWA ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY
TECHNICZNEJ**

Cel strategiczny II : **WYSOKI POZIOM USŁUG SPOŁECZNYCH**

Cel strategiczny III : **AKTYWNA OCHRONA ŚRODOWISKA
NATURALNEGO**

Cel strategiczny IV : **ORGANIZACJA BAZY SYSTEMU OŚWIATOWEGO**

Cel strategiczny V : **AKTYWIZACJA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ**

Cel strategiczny VI : **USPRAWNIENIE OBSŁUGI ROLNICTWA W GMINIE**

PLAN OPERACYJNY DO 2019 ROKU STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY CHRZYPSKO WIELKIE

Plan operacyjny zawiera przedsięwzięcia, jakie muszą być wykonane, aby osiągnąć cel nadrzędny, cel główny oraz cele strategiczne w projektowanym Zrównoważonym Rozwoju Gminy Chrzypsko Wielkie.

W planie operacyjnym dla każdego celu strategicznego ustalono:

- cele operacyjne i zadania w ramach celów operacyjnych, jakie powinny być zrealizowane aby osiągnąć dany cel strategiczny,
- uzasadnienie planowanych przedsięwzięć,
- oczekiwane efekty przedsięwzięć,
- beneficjentów (osoby i podmioty, które będą korzystać z efektów przedsięwzięć),
- odpowiedzialnych za zrealizowanie poszczególnych zadań,

- okres realizacji celów operacyjnych i zadań,
- niezbędne zasoby do realizacji zadań,
- plan finansowania.

Plan operacyjny został opracowany na podstawie analizy potrzeb przy uwzględnieniu możliwości finansowych. Zaplanowane koszty poszczególnych zadań są szacunkiem dokonany przez uczestników. Rzeczywiste koszty zadań mogą się różnić od przewidywanych w tym planie. Rzeczywiste koszty ustalą instytucje i osoby odpowiedzialne za zrealizowanie poszczególnych celów na podstawie profesjonalnych kosztorysów oraz stosując procedury przewidziane w przepisach o zamówieniach publicznych. Część zadań zostanie wykonana bez zdobywania dodatkowych środków finansowych, na przykład przez pracowników jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy w ramach obowiązków zawodowych. Plan operacyjny ma charakter otwarty. Jest planem, w którym, jeżeli zajdzie taka potrzeba, w przyszłości będą dokonywane niezbędne zmiany, na przykład mogą być dopisane nowe zadania.

4.1. Cel strategiczny I: KOMPLEKSOWA ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

Uzasadnienie: słabo rozwinięta infrastruktura techniczna została zaliczona przez liderów gminy do priorytetowych problemów gminy. Uzbrojenie terenu gminy w urządzenia infrastruktury technicznej jest podstawowym warunkiem zwiększenia atrakcyjności gospodarczej gminy. Dobrze uzbrojone tereny pod działalność gospodarczą ułatwią pozyskanie inwestorów zewnętrznych. W gminie Chrzypsko, ze względu na bardzo bogate środowisko przyrodnicze powinna być wyprzedzająco wybudowana sieć kanalizacyjna, wiejskie oczyszczalnie ścieków.

O potrzebie inwestycji infrastrukturalnych w gminie świadczą takie wskaźniki jak: sieć dróg gminnych (33,2 km na 100 km² powierzchni), brak kanalizacji w większości wsi, brak sieci gazowej.

Cele operacyjne:

- 1. BUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ I OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW.**
- 2. PRAWIDŁOWA GOSPODARKA ODPADAMI STAŁYMI.**
- 3. MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH.**
- 4. MODERNIZACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ.**
- 5. GAZYFIKACJA GMINY.**
- 6. WYZNACZENIE NOWYCH TERENÓW POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE.**

Okres realizacji lata: 2014 – 2024.

Odpowiedzialny: Rada Gminy Chrzypsko Wielkie.

PLAN REALIZACJI I CELU STRATEGICZNEGO nr I.

4.1.1. Cel operacyjny 1 – BUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ I OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW.

Uzasadnienie: na terenie gminy istnieje niewielka sieć kanalizacyjna (Chrzypsko Wielkie). Brak jej w innych miejscowościach gminy. W Chrzypsku należy rozbudować sieć kanalizacyjną, sieć kanalizacyjna powinna być również rozbudowywana w miejscowościach sąsiednich.

We wsiach oddalonych od gminnej oczyszczalni ścieków oraz o zabudowie rozproszonej należy pobudować przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Oczekiwane efekty: poprawa stanu sanitarnego w gminie, zachowanie czystych wód, poprawa jakości życia mieszkańców, zmniejszenie kosztów inwestycji gospodarczych.

Beneficjenci: mieszkańcy gminy, podmioty gospodarcze, instytucje.

Okres realizacji lata: 2014 – 2021.

Zadania:

4.1.1.1. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w kierunku:

- Charcic,
- Ryżyna,
- Łęczeczek,
- ul. Kolejowa w Chrzypsku Wielkim,

Dokumentacja techniczna.

Okres realizacji lata: 2014 – 2017.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - wykonawstwo.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 100 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 100 %.

4.1.1.2. Kanalizacja miejscowości w pobliżu Chrzypska Wielkiego – w kierunku Charcic, Ryzyna, Łęczeczek, ul. Kolejowa w Chrzypsku Wielkim,

Okres realizacji lata: 2016 – 2019.

Niezbędne zasoby:

- - posiadane w gminie: - dokumentacja,
- - wykonawstwo,
- - środki finansowe,
- - spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie we współpracy z mieszkańcami Chrzypska Wielkiego.

Plan finansowania:

- - wartość zadania ogółem: 2,0 mln zł,
- - udział nakładów własnych: 50 %,
- - udział środków spoza gminy: 50 %.

4.1.1.3. Przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Okres realizacji lata: 2018.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - dokumentacja,
- wykonawstwo,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie we współpracy z mieszkańcami wsi.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 400 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 90 %,
- udział środków spoza gminy: 10 %.

4.1.1.4. Kanalizacja deszczowa w Chrzypsku Wielkim ul. Główna

Okres realizacji lata: 2016.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - dokumentacja,
- wykonawstwo,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 100 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %.

4.1.2. Cel operacyjny 2: PRAWIDŁOWA GOSPODARKA ODPADAMI STAŁYMI.

4.1.2.1. Selektywna zbiórka odpadów.

Urządzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) – (utwardzenie, ogrodzenie, dodatkowe kontenery)

Okres realizacji lata: 2014 – 2015.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - wykonawstwo,
- siła robocza,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - doradztwo,
- edukacja,
- środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 200 tys. zł.,
- udział nakładów własnych: 100 %,
- udział środków spoza gminy: 0 %.

4.1.3. Cel operacyjny 3: MODERNIZACJA i BUDOWA DRÓG GMINNYCH

Uzasadnienie: w kilku ostatnich latach znacznie wzrósł ruch kołowy na wszystkich drogach w gminie. W gminie jest 34,9 km, w tym 16,6 km dróg o nawierzchni utwardzonej i 8 km dróg o nawierzchni ulepszonej. Stan techniczny wszystkich dróg jest zły. Podobnie duże potrzeby dotyczą budowy i rozbudowy chodników

Długość chodników wynosi 6400 m.

Oczekiwane efekty: zmniejszenie liczby wypadków drogowych, skrócenie czasu przejazdu, poprawa komfortu jazdy, wzrost atrakcyjności gospodarczej gminy.

Beneficjenci: wszyscy użytkownicy dróg.

Okres realizacji lata: 2014 – 2019.

4.1.3.1. Budowa dróg osiedlowych w Chrzypsku Wielkim - kontynuacja

Okres realizacji rok: 2014 - 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- projekt,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 1,65 mln zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %.

4.1.3.2. Modernizacja dróg gminnych: Chrzypsko Wielkie – Charcice – Mylin

Okres realizacji rok: 2014 - 2018.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- projekt,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 550 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %.

4.1.3.3. Budowa drogi w Łęczcach tzw. ul. Kozia

Okres realizacji rok: 2015.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- projekt,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 150 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 33 %,
- udział środków spoza gminy: 67%.

4.1.3.4. Budowa drogi w Centrum Orla Wielkiego (kontynuacja).

Okres realizacji rok: 2016.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- projekt,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 100 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 30%,
- udział środków spoza gminy: 70 %.

4.1.3.5. Modernizacja drogi w Chrzypsku Wielkim ul. Jeziorna wraz z kanalizacją deszczową

Okres realizacji lata: 2021.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - dokumentacja,
- wykonawstwo,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 250 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %.

4.1.3.6. Budowa drogi w centrum Gnuszyna.

Okres realizacji rok: 2020.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- projekt,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 100 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 30 %,
- udział środków spoza gminy: 70 %.

4.1.4. Cel operacyjny 4: BUDOWA CHODNIKÓW

4.1.4.1. Kontynuacja budowy chodników w miejscowości Białokosz - wzdłuż drogi gminnej i powiatowej

Okres realizacji rok: 2015.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,

- projekt,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 50 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50%

4.1.4.2. Budowa chodników w miejscowości Gnuszyn w centrum miejscowości wzdłuż drogi powiatowej i gminnej

Okres realizacji rok: 2014 - 2015.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- projekt,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 50 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50%,
- udział środków spoza gminy: 50 %.

4.1.4.3. Budowa chodników w Chrzypsku Wielkim – ul. Główna i ul. Sierakowska

Okres realizacji rok: 2015-2019

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- projekt,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 100 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %.

4.1.4.4. Kontynuowanie budowy chodników w Śródce, Mylinie oraz Orlu Wielkim

Okres realizacji rok: 2017

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie we współpracy z mieszkańcami Chrzypska Wielkiego.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 60 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %.

4.1.5. Cel operacyjny 5: MODERNIZACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ.

Uzasadnienie: około 5 km sieci wodociągowej rozdzielczej w Chrzypsku Wielkim zostało wykonane z rur azbestowych. Materiał, z którego wykonano rury stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia mieszkańców i zwierząt gospodarskich korzystających z wody dostarczanej tymi rurami. Dodatkowym uzasadnieniem wymiany tych rur jest ich słaba wytrzymałość pod zwiększonym ciśnieniem wody w wodociągu.

Drugim ważnym zadaniem jest budowa studni w zabudowie rozproszonej, do której nie ma uzasadnienia ekonomicznego budowy sieci wodociągowej.

Oczekiwane efekty: poprawa jakości wody pitnej, zmniejszenie awaryjności sieci przesyłowej, obniżenie kosztów eksploatacji.

Beneficjenci: mieszkańcy gminy, podmioty gospodarcze.

Okres realizacji lata: 2014 – 2024.

4.1.5.1. Rozbudowa sieci wodociągowej: Białokosz – Gnuszyn.

Okres realizacji lata: 2016.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - wykonawstwo,
- część środków finansowych,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 300 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %

4.1.5.2. Studnie wiercone w Białokoszycach

Okres realizacji lata: 2014 – 2020.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - wykonawstwo,
- część środków finansowych,
- spoza gminy:

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie we współpracy z mieszkańcami Białokoszyc.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 80 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 100 %,
- udział środków spoza gminy: 0%

4.1.5.3. Sukcesywna wymiana rurociągów azbestowych w Chrzypsku Wielkim.

Okres realizacji lata: 2020 i 2024.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - wykonawstwo,
- część środków finansowych,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 1,0 mln* zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %

4.1.5.4. Budowa wodociągu ze Śródki do Orla Wielkiego.

Okres realizacji lata: 2022-2023.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - wykonawstwo,
- część środków finansowych,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 1 mln zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %

4.1.6. Cel operacyjny 6: GAZYFIKACJA GMINY.

Uzasadnienie: na terenie gminy nie ma rozdzielczej sieci gazowej. Złożony został biznesplan budowy gazowej sieci rozdzielczej przyjęty do realizacji do roku 2020.

Oczekiwane efekty: poprawa standardu życia mieszkańców, zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, zmniejszenie emisji spalin – czystsze środowisko.

Beneficjenci: mieszkańcy gminy, turyści, podmioty gospodarcze i instytucje.

4.1.6.1. Opracowanie projektu technicznego gazyfikacji.

Okres realizacji lata: 2016 – 2017.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- środki finansowe.
- spoza gminy: - konsultacje,
- środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie we współpracy z Wielkopolskim Zakładem Gazownictwa.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: 0 %.
- udział środków spoza gminy: 0 %.

4.1.6.2. Wykonanie sieci gazowej z przyłączami.

Okres realizacji lata: 2019– 2020.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - część środków finansowych,
- obsługa techniczna,
- robocizna,
- spoza gminy: - środki finansowe,
- część wykonawstwa.

Odpowiedzialny: Wielkopolski Zakład Gazownictwa.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: 0 %,
- udział środków spoza gminy: 100 %.

4.1.7. Cel operacyjny 7: WYZNACZENIE NOWYCH TERENÓW POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE I LETNISKOWE

Uzasadnienie: wzrasta zainteresowanie mieszkańców gminy i osób spoza gminy budową domów mieszkalnych i letniskowych w Chrzypsku Wielkim. Zachodzi potrzeba wydzielenia w Chrzypsku Wielkim nowego terenu z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe oraz uzbrojenie tego terenu w odpowiednią infrastrukturę techniczną. Planuje się przeznaczyć na ten cel około 3 ha gruntów w Chrzypsku Wielkim (około 25 – 30 działek budowlanych). Należy również stworzyć warunki i wyznaczyć teren pod budownictwo deweloperskie i zabudowę wielorodzinną.

Oczekiwane efekty: rozwój budownictwa mieszkaniowego i letniskowego, wzrost liczby mieszkańców gminy, rozwój usług budowlanych, poprawa jakości życia rodzin.

Beneficjenci: ogół mieszkańców gminy.

Okres realizacji lata: 2014 – 2019.

Zadania:

4.1.7.1. Wyznaczenie terenu pod budownictwo mieszkaniowe i letniskowe

Okres realizacji rok: 2014 - 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - tereny pod budownictwo,
- wykonawstwo,
- środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: 100 %.

4.1.7.2. Uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną.

Okres realizacji lata: 2016-2020

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - część środków finansowych,
- wykonawstwo,
- obsługa techniczna,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: około 100 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50. %,
- udział środków spoza gminy: 50 %.

4.1.8. Cel operacyjny 8: OŚWIETLENIE ULIC

4.1.8.1. Oświetlenie ulic - Chrzypsko Wielkie ul. Rolna c.d.

Okres realizacji lata: 2015.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - część środków finansowych,
- wykonawstwo,
- obsługa techniczna,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: około 20 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 100 %,
- udział środków spoza gminy: 0 %.

4.1.8.2. Oświetlenie ulic - Chrzypsko Małe os. Brzozowe.

Okres realizacji lata: 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - część środków finansowych,
- wykonawstwo,
- obsługa techniczna,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: około 50. tys. zł,
- udział nakładów własnych: 100 %,
- udział środków spoza gminy: 0 %.

4.1.8.3. Oświetlenie ulic - Uzupelnienia istniejącej sieci oświetlenia w pojedyncze punkty świetlne.

Okres realizacji lata: 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - część środków finansowych,
- wykonawstwo,
- obsługa techniczna,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: około 50 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 100. %,
- udział środków spoza gminy: 0 %.

4.1.9. Cel operacyjny 9: BUDOWA INFRASTRUKTURY PRZY DROGACH

4.1.9.1. Budowa zatoki przystankowej w Mylinie

Okres realizacji rok: 2020.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 20 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 100. %,
- udział środków spoza gminy: 0 %.

4.1.9.2. Sukcesywna wymiana wiat przystankowych na terenie całej gminy

Okres realizacji rok: 2015-2017.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- środki finansowe,
- spoza gminy:
- własne środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 15 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 100. %,
- udział środków spoza gminy: 0 %.

4.1.10. Cel operacyjny 10: BUDOWA INFRASTRUKTURY WSPIERAJĄCEJ TURYSTYKĘ

4.1.11. Ścieżka spacerowa – łącznik od ul. Jeziornej do ul. Głównej w Chrzypsku Wielkim

Okres realizacji rok: 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- środki finansowe,
- spoza gminy:
- własne środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 200 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 35 %,
- udział środków spoza gminy: 65 %.

4.1.12. Ścieżka rowerowa/piesza wokół jeziora Chrzypskiego (punkty przystankowe, oznakowanie, tablice, ławeczki itp.)

Okres realizacji rok: 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,

- środki finansowe,
- spoza gminy:
- własne środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 100 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %.

4.1.13. Wykup terenu i urządzenie dojść do jeziora w Chrzypsku Małym i Łęczeczkach.

Okres realizacji rok: 2021.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- środki finansowe,
- spoza gminy:
- własne środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 50 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 100. %,
- udział środków spoza gminy: 0 %.

4.1.14. Zagospodarowanie nabrzeża jeziora chrzypskiego (ul. Jeziorna) w tym „Marina”.

Okres realizacji rok: 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- środki finansowe,
- spoza gminy:
- własne środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 400 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 38 %,
- udział środków spoza gminy: 62 %.

4.1.15. Sukcesywne zwiększanie ilości punktów małej gastronomii oraz miejsc noclegowych w gospodarstwach agroturystycznych.

Okres realizacji rok: 2014 do 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- środki finansowe,
- spoza gminy:
- własne środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować tys. zł,
- udział nakładów własnych: 0 %,
- udział środków spoza gminy: 100 %.

4.1.16. Zagospodarowanie turystyczne torowiska i mostu kolejowego w Chrzypsku Małym.

Okres realizacji rok: 2021.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- środki finansowe,
- spoza gminy:
- własne środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 200 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50. %,
- udział środków spoza gminy: 50 %.

4.2. Cel strategiczny II: WYSOKI POZIOM USŁUG SPOŁECZNYCH.

Uzasadnienie: za najłabsze cechy w dziedzinie społecznej gminy uznano: brak kadry lekarskiej i pomocniczego personelu medycznego, słaby poziom opieki zdrowotnej, wzrastające bezrobocie i brak rynku pracy. Dlatego do priorytetowych celów gminy zaliczono konieczność poprawy stanu w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz rozwinięcie opieki społecznej nad rodzinami, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej.

Cele operacyjne:

1. DOBRA OPIEKA ZDROWOTNA.

2. PEŁNA OPIEKA SPOŁECZNA.

Okres realizacji lata: 2014 – 2019.

Odpowiedzialny: Samorząd Gminy Chrzypsko Wielkie we współpracy z instytucjami usług społecznych.

PLAN REALIZACJ I CELU STRATEGICZNEGO

4.2.1. Cel operacyjny 1: Dostęp do lepszej jakości opieki lekarskiej i usług medycznych

Uzasadnienie: liderzy gminy do priorytetowych problemów wymagających pilnego rozwiązania zaliczyli „niewystarczające zabezpieczenie potrzeb w zakresie opieki lekarskiej”. Związane jest to z bardzo ograniczonym dostępem mieszkańców gminy do lekarzy – specjalistów. W gminie jest tylko jeden lekarz rodzinny. Brakuje personelu pomocniczego – pielęgniarek środowiskowych. Jednocześnie w gminie znajduje się nowoczesny budynek ośrodka zdrowia. Są tutaj warunki do podjęcia pracy przez drugiego lekarza rodzinnego oraz zorganizowania okresowych przyjęć przez lekarzy specjalistów.

OCzekiwane efekty: poprawa stanu zdrowia mieszkańców gminy, skuteczniejsze zapobieganie chorobom.

Beneficjenci: ogół mieszkańców gminy.

Okres realizacji lata: 2014 – 2015.

Zadania:

4.2.1.1. Poprawa jakości opieki lekarskiej i usług medycznych.

Okres realizacji lata: 2014 – 2015.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - baza lokalowa,
- pomoc organizacyjna,
- spoza gminy: - środki finansowe,
- personel medyczny.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: 1 %,
- udział środków spoza gminy: 99 %.

4.2.1.2. Szkolenia na temat pierwszej pomocy oraz ratownictwa medycznego.

Okres realizacji lata: 2014 - 2020.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - baza lokalowa,
- obsługa organizacyjna,
- część środków finansowych,
- spoza gminy: - wykładowcy,
- doradztwo,
- środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: 10 %,
- udział środków spoza gminy: 90 %.

4.2.2. Cel operacyjny 2: PEŁNA OPIEKA SPOŁECZNA (Mieszkania socjalne).

Uzasadnienie: niski poziom wykształcenia znacznej części mieszkańców gminy i także wzrost bezrobocia sprawiają, że coraz więcej rodzin zamieszkałych w gminie ma bardzo duże problemy materialne. Obserwuje się spadek dochodów w rodzinach rolniczych. Dlatego wzrasta zapotrzebowanie na pomoc społeczną. Planuje się adaptację budynku PKP na potrzeby mieszkań socjalnych.

Oczekiwane efekty: poprawa poziomu życia rodzin mniej zamożnych.

Okres realizacji lata: 2018.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- baza lokalowa,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować, 200 tys. zł
- udział nakładów własnych: 100. %, udział środków spoza gminy: 0 %.

4.3. Cel strategiczny III: AKTYWNA OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO.

Uzasadnienie: teren gminy Chrzypsko Wielkie jest w całości obszarem prawnie chronionym – leży w obrębie Sierakowskiego Parku Krajobrazowego. Obszar gminy cechuje się wysoką bioróżnorodnością. Znajduje się tutaj 11 jezior zasobnych w ryby, roślinność wodną. Występują tutaj chronione gatunki roślin, ptaków i innych zwierząt. Ciekawy krajobraz i bogate środowisko przyrodnicze Ziemi Chrzypskiej są jej największym bogactwem, które musi być w szczególności chronione dla przyszłych pokoleń.

Program aktywnej ochrony środowiska naturalnego realizowany na terenie Gminy został opracowany w ramach aktualizacji Programu Ochrony Środowiska w roku 2014.

Cele operacyjne:

4.3.1. Cel operacyjny 1: ASPEKTY EKOLOGICZNE W STRATEGII ROZWOJU GMINY.

Uzasadnienie: przy realizacji zadań określonych w niniejszej strategii należy przestrzegać zasadę „zrównoważonego rozwoju gminy”, która oznacza dążenie do:

- zachowania możliwości odtwarzania zasobów naturalnych gminy,
- racjonalnego użytkowania zasobów nieodnawialnych,
- zachowania różnorodności biologicznej.

Procesom rozwojowym powinna towarzyszyć troska o ład przestrzenny i środowisko kulturowe. Konieczne jest zwiększenie wiedzy i świadomości ekologicznej społeczności gminy poprzez zróżnicowanie formy popularyzacji wiedzy o środowisku naturalnym i jego ochronie. Należy pozytywnie zmotywować mieszkańców gminy do dbałości o wygląd estetyczny gminy, prywatnych zabudowań i miejsc publicznych. Celowym wydaje się organizowanie konkursów na najpiękniejszą zagrodę, ładną ulicę.

W celu zwiększenia lesistości gminy grunty z glebami las V i VI oraz grunty odłogowane będą zalesiane. Ponadto należy likwidować kotłownie zanieczyszczające środowisko, a inwestować w nowe źródła ogrzewania bardziej sprzyjające środowisku.

Oczekiwane efekty: zachowanie zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego.

Beneficjenci: ogół społeczeństwa.

Okres realizacji lata 2014 – 2019.

4.3.1.1. Edukacja ekologiczna.

Okres realizacji lata: 2015-2018 (permanently).

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - baza lokalowa,
- obsługa organizacyjna,
- wykonawstwo,
- spoza gminy: - wykładowcy,
- środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie i dyrektorzy szkół.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 2 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %.

4.3.1.2. Motywowanie do działań podnoszących estetykę wsi.

Okres realizacji lata: 2015-2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa organizacyjna,
- środki finansowe,
- spoza gminy:

Odpowiedzialny: Rada Gminy Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 5 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 100 %.

4.3.1.3. Zwiększenie lesistości gminy.

Okres realizacji lata: 2014 – 2020.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - grunty orne,

- obsługa organizacyjna,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie we współpracy z Nadleśnictwem.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: 0 %,
- udział środków spoza gminy: 100 %.

4.3.1.4. Popularyzacja alternatywnych źródeł energii.

Okres realizacji lata: 2014 – 1020.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - projekty,
- środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: 0 %,
- udział środków spoza gminy: 100 %.

4.4. Cel strategiczny IV: ZORGANIZOWANIE BAZY SYSTEMU OŚWIATOWEGO i KULTURALNEGO

Uzasadnienie: Docelowe zorganizowanie nowoczesnego i sprawnego systemu oświaty w gminie będzie możliwe po rozbudowie obiektu Zespołu Szkół. Dotychczasowy budynek Zespołu Szkół należy zmodernizować tak, aby w jednym obiekcie mogły znaleźć się pomieszczenia dla oddziałów I – VI szkoły podstawowej oraz dla potrzeb gimnazjum. Do podstawowych potrzeb w zakresie bazy dydaktycznej należy wybudowanie pełnowymiarowej

sali sportowej na potrzeby szkoły podstawowej i gimnazjum. Baza ta będzie także wykorzystywana przez ogół mieszkańców gminy. Przeprowadzenie modernizacji obiektów szkolnych i wyposażenie ich w nowoczesne środki dydaktyczne jest podstawowym warunkiem wysokiej jakości kształcenia. Bardzo ważne jest także to, by poziom nauczania w szkołach wiejskiej gminy był porównywalny z poziomem nauczania, jaki ma zapewniony młodzież w mieście. Inwestycje w oświatę – kształcenie dzieci i młodzieży docelowo przyniesie odczuwalny wzrost poziomu życia w gminie.

Cele operacyjne:

4.4.1. Cel operacyjny 1: ROZBUDOWA ZESPOŁU SZKÓŁ

Uzasadnienie: w chwili obecnej Zespół Szkół w Chrzypsku Wielkim nie dysponuje odpowiednią bazą dydaktyczną. Zajęcia odbywają się w trzech budynkach.

Oczekiwane efekty: zapewnienie młodzieży szkolnej odpowiednich warunków do nauki i podniesienie efektywności nauczania.

Beneficjenci: młodzież w gminie Chrzypsko Wielkie.

Okres realizacji lata: 2014-2020

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obiekt szkolny,
- wykonawstwo,
- część środków finansowych,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie i dyrektor ZS.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 2,1 mln zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %.

4.4.2. Cel operacyjny 2: BUDOWA SALI SPORTOWEJ.

Uzasadnienie: Pełnowymiarowa sala sportowa wybudowana przy zespole szkół umożliwi – oprócz zapewnienia właściwych warunków dla prowadzenia zadań sportowych - prowadzenie różnego typu szkoleń, kursów oraz organizowanie imprez kulturalnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy.

Oczekiwane efekty: rozwój aktywności sportowej i kulturalnej w gminie, lepszy dostęp do dóbr kulturalnych, integracja mieszkańców gminy.

Beneficjenci: ogół mieszkańców gminy.

Okres realizacji lata: 2017

4.4.2.1. Opracowanie dokumentacji technicznej sali sportowej.

Okres realizacji rok: 2014 - 2015.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - środki finansowe,
- nadzór.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: 100 %

4.4.2.2. Budowa sali sportowej.

Okres realizacji lata: 2017.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - grunty,
- wykonawstwo,
- nadzór,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 3,2 mln. zł,
- udział nakładów własnych: 30 %,
- udział środków spoza gminy: 70 %.

4.4.3. Cel operacyjny 3: Gminny Ośrodek Kultury, świetlica Łęczeczki i Białcz – dokończenie remontu, doposażenie i aktywizacja działalności kulturalnej na terenie Gminy

Uzasadnienie: Obecnie trwa remont w budynku GOK. Po wyprowadzeniu z niego szkolnych zajęć dydaktycznych należy dokończyć modernizację i wyposażenie.

Oczekiwane efekty: zapewnienie mieszkańcom Gminy szerokiej oferty kulturalnej.

Beneficjenci: mieszkańcy Gminy Chrzypsko Wielkie.

Okres realizacji lata: 2014 - 2021

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obiekt GOK,
- wykonawstwo,
- część środków finansowych,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 300 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %.

4.5. CEL STRATEGICZNY V: AKTYWIZACJA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ.

Uzasadnienie: w gminie Chrzypsko Wielkie jest około 206 jednostek zarejestrowanych w systemie REGON. Na 1000 ludności przypada 60,5 jednostek organizacyjnych, w tym 42 zakłady osób fizycznych. W województwie wielkopolskim wskaźniki te odpowiednio wynoszą 78,6 i 63,3. Z małą liczbą jednostek organizacyjnych w gminie powiązane jest niskie zatrudnienie oraz niskie dochody budżetowe gminy. Dochody własne gminy na jednego

mieszkańca wyniosły (w 2012r.) 1063 zł, a w województwie wielkopolskim 1834 zł. Liderzy gminy do słabych stron gminy zaliczają brak przemysłu rolno spożywczego, małą liczbą podmiotów gospodarczych i słabo rozwiniętą agroturystykę. Za najistotniejszy problem występujący w gminie uznano „brak środków finansowych – brak własnych środków finansowych na rozwój już istniejących podmiotów w gminie oraz brak zainteresowania zewnętrznymi inwestorów budową zakładów na terenie gminy”. Dlatego do najważniejszych zadań samorządu gminy należy wypracowanie i wdrożenie programu wspierania rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców i rozwoju działalności gospodarczej. Uznano, że największe szanse rozwojowe ma gmina w zakresie usług turystycznych i rekreacji, drobnej wytwórczości a zwłaszcza przetwórstwa rolno – spożywczego.

Cele operacyjne:

2. ROZWÓJ TURYSTYKI I AGROTURYSTYKI.

3. ROZWÓJ ZAKŁADÓW DROBNEJ WYTWÓRCZOŚCI.

4.5.1. Cel operacyjny 1: ROZWÓJ TURYSTYKI I AGROTURYSTYKI.

Uzasadnienie: cała gmina Chrzypsko Wielkie leży w obrębie bardzo atrakcyjnego przyrodniczo i krajobrazowo Sierakowskiego Parku Krajobrazowego. Są tutaj liczne jeziora, czyste powietrze, cisza. Dodatkowym walorem jest jedna z najniższych w województwie wielkopolskim gęstość zaludnienia (38 osób na 1 km²). Stwarza to bardzo dobre warunki do świadczenia usług rekreacyjnych dla mieszkańców miast.

Potencjał gminy w tym zakresie nie jest wystarczająco wykorzystywany. Rozwój różnych form usług rekreacyjnych i obsługi ruchu turystycznego w znacznym stopniu poprawi stan działalności gospodarczej w gminie. Pobyt w gminie licznych gości z miast zwiększy popyt na usługi rynkowe. Wraz z rozwojem turystyki zwiększy się także popyt na wyroby rzemieślnicze, rękodzieło, zwłaszcza wyroby regionalne. Konieczne jest opracowanie i zrealizowanie szczegółowej koncepcji programu rozwoju turystycznego gminy, a zwłaszcza projektu zagospodarowania basenu Jeziora Chrzypskiego. Na terenie gminy należy stworzyć odpowiednią infrastrukturę dla turystyki – wybudować nowe kąpielisko, wydzielić pola namiotowe, wyznaczyć nowe trasy turystyczne z miejscami wypoczynku oraz udrożnienie trasy kajakowej.

W wielu gospodarstwach rolnych występuje ukryte bezrobocie. Rolnicy często posiadają dobre warunki mieszkaniowe i mogą podjąć dodatkową działalność w formie usług agroturystycznych. Usługi te zapewnią rolnikom dodatkowe źródła dochodów.

Oczekiwane efekty: wzrost dochodów mieszkańców gminy, zbyt lokalnych wyrobów, wzrost zainteresowania gminą.

Beneficjenci: mieszkańcy gminy i odbiorcy usług turystycznych.

Okres realizacji lata: 2014 - 2021.

4.5.1.1. Plan rozwoju turystycznego gminy.

Okres realizacji lata: 2015

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - potencjał intelektualny (radni, przedsiębiorcy),
- pracownicy Urzędu Gminy,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - doradztwo fachowe.

Odpowiedzialny: Rada Gminy Chrzypsko Wielkie we współpracy ze Starostwem Powiatu Międzychodzkiego.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 5 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50 %.

4.5.1.2. Zagospodarowanie turystyczne basenu Jeziora Chrzypskiego oraz udrożnienie trasy kajakowej.

Okres realizacji lata: 2021

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - obsługa techniczna,
- wykonawstwo,
- siła robocza,
- środki finansowe,
- spoza gminy: - środki finansowe,
- doradztwo i projektowanie,
- częściowe wykonawstwo.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 100 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %.

4.5.1.3. Rozwój agroturystyki.

Okres realizacji lata: 2014 – 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - wolne zasoby mieszkaniowe,
- warunki sprzyjające rozwojowi usług agroturystycznych,
- wykonawstwo,
- spoza gminy: - doradztwo,
- promocja,
- środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: 0 %,
- udział środków spoza budżetu gminy: 100 %.

4.5.2. Cel operacyjny 2: ROZWÓJ ZAKŁADÓW DROBNEJ WYTWÓRCZOŚCI.

Uzasadnienie: w gminie jest 206 podmiotów gospodarczych w tym 2 w sektorze działalności produkcyjnej. Na 1000 mieszkańców gminy przypada 60 podmiotów osób fizycznych. Cała gmina znajduje się na terenie Sierakowskiego Parku Krajobrazowego. Sektorem produkcji, który może być rozwijany, bez szkód dla środowiska naturalnego, jest rzemiosło i drobna (często rodzinna) wytwórczość. Ze względu na zasoby surowców lokalnych szczególne możliwości rozwoju mają zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego oraz zakłady obróbki drewna.

Oczekiwane efekty: powstanie nowych firm i wzrost liczby miejsc pracy, mniejsze bezrobocie, wzrost dochodów mieszkańców i budżetu gminy, zagospodarowanie

surowców rolnych.

Beneficjenci: mieszkańcy gminy, przedsiębiorcy.

Okres realizacji lata: 2014 – 2020.

Zadania:

4.5.2.1. Rozwój zakładów przetwórstwa rolno - spożywczego.

Okres realizacji lata: 2014 – 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - tereny pod działalność gospodarczą,
- baza surowcowa,
- siła robocza,
- środki finansowe,
- promocje przez UG,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie, prywatni przedsiębiorcy.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: 0 %,
- udział środków spoza budżetu gminy: 100 %.

4.5.2.2. Wspieranie zakładów rzemieślniczych.

Okres realizacji lata: 2014 – 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - tereny pod działalność gospodarczą,
- majątek prywatny,
- siła robocza,
- środki finansowe,
- pomoc organizacyjna UG,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Gmina Chrzypsko Wielkie we współpracy z miejscowymi przedsiębiorcami.

Plan finansowania:.

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: 0 %,
- udział środków spoza budżetu gminy: 100 %.

4.6. Cel strategiczny VI: WSPOMAGANIE ROZWOJU ROLNICTWA

Uzasadnienie: głównym kierunkiem działalności gospodarczej w gminie jest rolnictwo. Na 1 mieszkańca gminy przypada 1,75 ha użytków rolnych, podczas gdy w województwie wielkopolskim wskaźnik ten wynosi 0,57 ha. Podstawowy sektor rolnictwa tworzą gospodarstwa indywidualne, których jest 292. Przeciętna wielkość gospodarstwa indywidualnego wynosi 17,6 ha użytków rolnych.

Gospodarstwa rolne są dobrze zorganizowane i prowadzą bardzo intensywną produkcję rolniczą. Szczególnie na wysokim poziomie jest produkcja zwierząt gospodarskich. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych wynosi w gminie 269 szt. (w województwie wielkopolskim 221 szt.). Podstawowym problemem rolnictwa jest „brak zorganizowanego rynku zbytu płodów rolnych”. Do dużych problemów związanych z rolnictwem należy zaliczyć ograniczone możliwości produkcji, w związku z tym, że cała gmina znajduje się w obrębie obszaru prawnie chronionego – Sierakowskiego Parku Krajobrazowego. Problemem jest także niski poziom kwalifikacji zawodowych rolników. Integracja Polski z UE wywołuje konieczność przygotowania się rolników do konkurencyjnego rynku europejskiego. W gospodarstwach rolnych należy poprawić warunki sanitarne produkcji. Rolnicy aby poprawić swoją pozycję na rynku powinni tworzyć grupy producenckie. Konieczna jest pomoc rolnikom w zdobyciu nowych kwalifikacji, organizowaniu grup producenckich, w zbywaniu płodów rolnych, podejmowaniu pozarolniczej działalności i promocji miejscowego rolnictwa.

Na terenie gminy nie ma stałego punktu skupu płodów rolnych. W Gminnej Spółdzielni można taki punkt otworzyć. Bardzo przydatne dla rolników byłoby utworzenie biura porad prawnych w zakresie: spraw odwoławczych, umów kontraktacyjnych, uzgodnień z dyrekcją Sierakowskiego Parku Krajobrazowego.

Cele operacyjne:

1. DORADZTWO I SZKOLENIA DLA ROLNIKÓW.

2. USPRAWNIENIE ZBYTU PŁODÓW ROLNYCH.

3. DODATKOWE ŹRÓDŁA DOCHODÓW Z GOSPODARSTW ROLNYCH.

Okres realizacji lata: 2014 – 2018.

Odpowiedzialny: Samorząd Gminy Chrzypsko Wielkie we współpracy z WIR.

4.6.1. Cel operacyjny 1: DORADZTWO I SZKOLENIA DLA ROLNIKÓW

Uzasadnienie: podstawowym warunkiem podnoszenia dochodów rolniczych jest wysoki poziom wiedzy rolników o mechanizmach gospodarki rynkowej oraz o najnowszych technologiach produkcji w rolnictwie. Spośród ludności związanej z indywidualnymi gospodarstwami rolnymi w gminie tylko 2,4 % ma wykształcenie wyższe, a 16 % ma wykształcenie średnie. Jest potrzeba organizowania różnych szkoleń i bardzo sprawnego doradztwa ekonomiczno – organizacyjnego.

Oczekiwane efekty: wzrost poziomu wiedzy i umiejętności rolników, wyższe dochody ludności rolniczej.

Beneficjenci: ogół rolników w gminie.

Okres realizacji lata: 2014 – 2019 .

4.6.1.1. Zorganizowanie stałego punktu doradztwa ekonomiczno – organizacyjnego dla rolników w budynku UG.

Okres realizacji lata: 2014 – 2017.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - baza lokalowa,
- obsługa techniczna,
- spoza gminy: - doradztwo ekonomiczne,
- środki finansowe,
- prawnik.

Odpowiedzialny: WIR we współpracy z ZSR w Sierakowie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 10 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 10 %,
- udział środków spoza gminy: 90 %.

4.6.1.2. Opracowanie i realizacja programu szkoleń dla rolników.

Okres realizacji lata: 2014 – 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - baza lokalowa,
- obsługa techniczna,
- spoza gminy: - środki finansowe,
- wykładowcy.

Odpowiedzialny: WIR we współpracy z ZSR w Sierakowie.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: 0 %,
- udział środków spoza gminy: 100 %.

4.6.2. USPRAWNIENIE ZBYTU PŁODÓW ROLNYCH.

Uzasadnienie: w celu usprawnienia zbytu płodów rolnych rolnicy gminy powinni zorganizować gminną grupę producentów rolnych lub przyłączyć się do innej grupy producentów rolnych działającej w powiecie międzychodzkiem.

Na terenie gminy nie ma stałego punktu skupu płodów rolnych. Warunki do zorganizowania takiego punktu skupu są w Gminnej Spółdzielni.

Oczekiwane efekty: usprawnienie zbytu płodów rolnych, poprawa dochodów z produkcji rolnej.

Beneficjenci: ogół rolników w gminie.

Okres realizacji lata: 2014 – 2019.

Zadania:

4.6.2.1. Zorganizowanie grupy lub grup producenckich.

Okres realizacji lata: 2014 – 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - producenci rolni,
- doradztwo
- obsługa techniczna,
- baza lokalowa
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: rolnicy, WIR.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: ..... %,
- udział środków spoza gminy: ..... %.

4.6.2.2. Rozbudowa targowiska w Chrzypsku Wielkim.

Okres realizacji lata: 2016.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - teren,
- wykonawstwo,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Urząd Gminy.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: 800 tys. zł,
- udział nakładów własnych: 50 %,
- udział środków spoza gminy: 50 %

4.6.2.3. Termomodernizacja budynków (Ośrodek zdrowia i Urząd Gminy)

Okres realizacji lata: 2015 do 2018.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - teren,
- wykonawstwo,
- spoza gminy: - środki finansowe.

Odpowiedzialny: Urząd Gminy.

Plan finansowania:

Wartość zadania 300 tys. zł

100% środki własne

4.6.3. Cel operacyjny 3: DODATKOWE ŹRÓDŁA DOCHODÓW Z GOSPODARSTW ROLNYCH

Uzasadnienie: w stosunkowo dużej grupie gospodarstw jest tak zwane ukryte bezrobocie. Aby wykorzystać niezagospodarowaną siłę roboczą można organizować pracochłonne działy produkcji rolniczej np.: warzywnictwo i rolnictwo ekologiczne.

W części gospodarstw są warunki do rozwinięcia usług agroturystycznych i innych usług produkcyjnych.

Oczekiwane efekty: wzrost dochodów ludności rolniczej.

Beneficjenci: rodziny rolnicze, konsumenci żywności ekologicznej, turyści.

Okres realizacji lata: 2014 – 2019.

Zadania:

4.6.3.1. Rozwój rolnictwa ekologicznego.

Okres realizacji lata: 2014 – 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - użytki rolne,
- siła robocza,
- środki finansowe,
- doradztwo,
- spoza gminy: - środki finansowe,
- promocja.

Odpowiedzialny: producenci rolni i WIR.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: 0 %,
- udział środków spoza gminy: 100 %.

4.6.3.2. Rozwój działów specjalnych produkcji rolnej.

Okres realizacji lata: 2014 – 2019.

Niezbędne zasoby:

- posiadane w gminie: - baza gospodarstw rolnych,
- siła robocza,
- środki finansowe,
- doradztwo,
- spoza gminy: - środki finansowe,
- doradztwo.

Odpowiedzialny: producenci rolni z pomocą WIR.

Plan finansowania:

- wartość zadania ogółem: trudno oszacować,
- udział nakładów własnych: 0 %,
- udział środków spoza gminy: 100 %

4.7. Finansowanie zadań wynikających ze strategii

Poniżej pokazano zestawienie oszacowanych nakładów na realizację zadań

OPIS celu zadania	Wydatek kwota w tys. zł	Udział Własny	Udział Spoza	Kwota Własny	Kwota Spoza
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w kierunku: - Charcic, - Ryżyna, - Łęczeczek, - ul. Kolejowa w Chrzypsku Wielkim, dokumentacja	100,0	100%	0%	100,0	-
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w kierunku: - Charcic, - Ryżyna, - Łęczeczek, - ul. Kolejowa w Chrzypsku Wielkim,	2,0*	50%	50%	1,0*	1,0*
Przydomowe oczyszczalnie ścieków	400,0	90%	10%	360,0	40,0
Punkt Selektywnej zbiórki odpadów	200,0	100%	0%	200,0	-
Budowa dróg osiedlowych w Chrzypsku Wielkim - kontynuacja	1,65*	50%	50%	825,0	825,0
Modernizacja dróg gminnych: Chrzypsko Wielkie – Charcice-Mylin	550,0	50%	50%	275,0	275,0
Budowa drogi w Łęczcach tzw. ul. Kozia	150,0	33%	67%	50,0	100,0
Budowa drogi w Centrum Orla Wielkiego (kontynuacja)	100,0	30%	70%	30,0	70,0
Budowa drogi w centrum Gnuszyna	100,0	30%	70%	30,0	70,0
Kontynuacja budowy chodników w miejscowości Białokosz - wzdłuż drogi gminnej i powiatowej	50,0	50%	50%	25,0	25,0
Budowa chodników w miejscowości Gnuszyn w centrum miejscowości wzdłuż drogi powiatowej i gminnej	50,0	50%	50%	25,0	25,0
Budowa chodników w Chrzypsku Wielkim – ul. Główna i ul. Sierakowska	100,0	50%	50%	50,0	50,0
Kontynuowanie budowy chodników w Śródce, Mylinie oraz Orle Wielkim	60,0	50%	50%	30,0	30,0
Rozbudowa sieci wodociągowej: Białokosz – Gnuszyn	300,0	50%	50%	150,0	150,0
Studnie wiercone w Białokoszycach	80,0	100%	0%	80,0	-
Sukcesywna wymiana rurociągów azbestowych w Chrzypsku Wielkim	1,0*	50%	50%	500,0	500,0
Budowa wodociągu ze Śródki do Orla Wielkiego	1,0*	50%	50%	500,0	500,0
Uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną	100,0	50%	50%	50,0	50,0

OPIS celu zadania	Wydatek kwota w tys. zł	Udział Własny	Udział Spoza	Kwota Własny	Kwota Spoza
Oświetlenie ulic - Chrzypsko Wielkie ul. Rolna c.d.	20,0	100%	0%	20,0	-
Oświetlenie ulic - Chrzypsko Małe os. Brzozowe	50,0	100%	0%	50,0	-
Oświetlenie ulic - Uzupełnienia istniejącej sieci oświetlenia w pojedyncze punkty świetlne	50,0	100%	0%	50,0	-
Budowa zatoki przystankowej w Mylinie	20,0	100%	0%	20,0	-
Sukcesywna wymiana wiat przystankowych na terenie całej gminy	15,0	100%	0%	15,0	-
Ścieżka spacerowa – łącznik od ul. Jeziornej do ul. Głównej w Chrzypsku Wielkim	200,0	35%	65%	70,0	130,0
Ścieżka rowerowa/piesza wokół jeziora Chrzypskiego (punkty przystankowe, oznakowanie, tablice, ławeczki itp.)	100,0	50%	50%	50,0	50,0
Wykup terenu i urządzenie dojeżdż do jeziora w Chrzypsku Małym i Łężeczkach	50,0	100%	0%	50,0	-
Zagospodarowanie nabrzeża jeziora chrzypskiego (ul. Jeziorna) w tym „Marina”	400,0	38%	63%	150,0	250,0
Zagospodarowanie turystyczne torowiska i mostu kolejowego w Chrzypsku Małym	200,0	50%	50%	100,0	100,0
PEŁNA OPIEKA SPOŁECZNA (Mieszkania socjalne)	200,0	100%	0%	200,0	-
Edukacja ekologiczna	2,0	50%	50%	1,0	1,0
Motywowanie do działań podnoszących estetykę wsi	5,0	100%	0%	5,0	-
ROZBUDOWA ZESPOŁU SZKÓŁ	2,1*	50%	50%	1,05*	1,05*
Budowa sali sportowej	3,2*	30%	70%	960,0	2,24*
Gminny Ośrodek Kultury – dokończenie remontu, doposażenie i aktywizacja działalności kulturalnej na terenie Gminy, świetlica Łężeczki i Białcz	300,0	50%	50%	150,0	150,0
Plan rozwoju turystycznego gminy	5,0	50%	50%	2,5	2,5
Zagospodarowanie turystyczne basenu Jeziora Chrzypskiego	100,0	50%	50%	50,0	50,0
Rozbudowa targowiska w Chrzypsku Wielkim	800,0	50%	50%	400,0	400,0
Termomodernizacja budynków	300,0	100%	0%	300,0	-
Modernizacja drogi w Chrzypsku Wielkim ul. Jeziorna wraz z kanalizacją deszczową	100,0	50%	50%	50,0	50,0
Kanalizacja deszczowa w Chrzypsku Wielkim ul. Główna	250,0	50%	50%	125,0	125,0

OPIS celu zadania	Wydatek kwota w tys. zł	Udział Własny	Udział Spoza	Kwota Własny	Kwota Spoza
RAZEM	16 457,0			8 148,5	8 308,5

*w mln zł

4.8. Harmonogram realizacji zadań

W załączonej w dalszej części opracowania tabeli przedstawiono graficznie okresy realizacji poszczególnych celów i zadań ujętych w Strategii.

Okresy realizacji poszczególnych celów i zadań mogą zostać zweryfikowane i ulec zmianie w zależności od bieżących uwarunkowań.

zadania	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w kierunku: - Charcic, - Ryżyna, - Łężeczek, - ul. Kolejowa w Chrzypsku Wielkim, dokumentacja											
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w kierunku: - Charcic, - Ryżyna, - Łężeczek, - ul. Kolejowa w Chrzypsku Wielkim,											
Przydomowe oczyszczalnie ścieków											
Punkt Selektywnej zbiórki odpadów											
Budowa dróg osiedlowych w Chrzypsku Wielkim - kontynuacja											
Modernizacja dróg gminnych: Chrzypsko Wielkie – Charcice-Mylin											
Budowa drogi w łąkach tzw. ul. Kozia											
Budowa drogi w Centrum Orle Wielkiego (kontynuacja)											
Budowa drogi w centrum Gnuszyna											
Kontynuacja budowy chodników w miejscowości Białokosz - wzdłuż drogi gminnej i powiatowej											
Budowa chodników w miejscowości Gnuszyn w centrum miejscowości wzdłuż drogi powiatowej i gminnej											
Budowa chodników w Chrzypsku Wielkim – ul. Główna i ul. Sierakowska											
Kontynuowanie budowy chodników w Śródce, Mylinie oraz Orle Wielkim											
Rozbudowa sieci wodociągowej: Białokosz – Gnuszyn											

Studnie wiercone w Białokoszycach											
Sukcesywna wymiana rurociągów azbestowych w Chrzypsku Wielkim											
Budowa wodociągu ze Śródki do Orla Wielkiego											
Uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną											
Oświetlenie ulic - Chrzypsko Wielkie ul. Rolna c.d.											
Oświetlenie ulic - Chrzypsko Małe os. Brzozowe											
Oświetlenie ulic - Uzupełnienia istniejącej sieci oświetlenia w pojedyncze punkty świetlne											
Budowa zatoki przystankowej w Mylinie											
Sukcesywna wymiana wiat przystankowych na terenie całej gminy											
Ścieżka spacerowa – łącznik od ul. Jeziornej do ul. Głównej w Chrzypsku Wielkim											
Ścieżka rowerowa/piesza wokół jeziora Chrzypskiego (punkty przystankowe, oznakowanie, tablice, ławeczki itp.)											
Wykup terenu i urządzenie dojść do jeziora w Chrzypsku Małym i Łęczeczkach											
Zagospodarowanie nabrzeża jeziora chrzypskiego (ul. Jeziorna) w tym „Marina”											
Zagospodarowanie turystyczne torowiska i mostu kolejowego w Chrzypsku Małym											
PEŁNA OPIEKA SPOŁECZNA (Mieszkania socjalne)											
Edukacja ekologiczna											
Motywowanie do działań podnoszących estetykę wsi											
ROZBUDOWA ZESPOŁU SZKÓŁ											

Budowa sali sportowej											
Gminny Ośrodek Kultury – dokończenie remontu, doposażenie i aktywizacja działalności kulturalnej na terenie Gminy, świetlica Łęczeczki i Białcz											
Plan rozwoju turystycznego gminy											
Zagospodarowanie turystyczne basenu Jeziora Chrzypskiego											
Rozbudowa targowiska w Chrzypsku Wielkim											
Termomodernizacja budynków											
Modernizacja drogi w Chrzypsku Wielkim ul. Jeziorna wraz z kanalizacją deszczową											
Kanalizacja deszczowa w Chrzypsku Wielkim ul. Główna											

OPIS celu	okres realizacji lata										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w kierunku: - Charcic, - Ryżyna, - Łęczeczek, - ul. Kolejowa w Chrzypsku Wielkim, dokumentacja	20,00	40,00	20,00	20,00							
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w kierunku: - Charcic, - Ryżyna, - Łęczeczek, - ul. Kolejowa w Chrzypsku Wielkim,			1,00*	300,00	400,00	300,00					

Przydomowe oczyszczalnie ścieków					400,00						
Punkt Selektywnej zbiórki odpadów	20,00	30,00	30,00	30,00	30,00	30,00	30,00				
Budowa dróg osiedlowych w Chrzypsku Wielkim - kontynuacja	150,00	600,00	0,00		500,00	400,00					
Modernizacja dróg gminnych: Chrzypsko Wielkie – Charcice-Mylin	150,00			200,00	200,00						
Budowa drogi w Łęczach tzw. ul. Kozia		150,00									
Budowa drogi w Centrum Orla Wielkiego (kontynuacja)			100,00								
Budowa drogi w centrum Gnuszyna							100,00				
Kontynuacja budowy chodników w miejscowości Białokosz - wzdłuż drogi gminnej i powiatowej		50,00									
Budowa chodników w miejscowości Gnuszyn w centrum miejscowości wzdłuż drogi powiatowej i gminnej	11,00	39,00									
Budowa chodników w Chrzypsku Wielkim – ul. Główna i ul. Sierakowska		20,00	20,00	20,00	20,00	20,00					
Kontynuowanie budowy chodników w Śródcie, Mylinie oraz Orle Wielkim				60,00							
Rozbudowa sieci wodociągowej: Białokosz – Gnuszyn			300,00								
Studnie wiercone w Białokoszcach	12,00	12,00	12,00	12,00	12,00	10,00	10,00				
Sukcesywna wymiana rurociągów azbestowych w Chrzypsku Wielkim							500,00				500,00
Budowa wodociągu ze Śródki do Orla Wielkiego								500,00	500,00		
Uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną			20,00	20,00	20,00	20,00	20,00				
Oświetlenie ulic - Chrzypsko Wielkie ul. Rolna c.d.		20,00									
Oświetlenie ulic - Chrzypsko Małe os. Brzozowe						50,00					

Oświetlenie ulic - Uzupełnienia istniejącej sieci oświetlenia w pojedyncze punkty świetlne						50,00					
Budowa zatoki przystankowej w Mylinie							20,00				
Sukcesywna wymiana wiat przystankowych na terenie całej gminy		5,00	5,00	5,00							
Ścieżka spacerowa – łącznik od ul. Jeziornej do ul. Głównej w Chrzypsku Wielkim						200,00					
Ścieżka rowerowa/piesza wokół jeziora Chrzypskiego (punkty przystankowe, oznakowanie, tablice, ławeczki itp.)						100,00					
Wykup terenu i urządzenie dojść do jeziora w Chrzypsku Małym i Łęczeczkach								50,00			
Zagospodarowanie nabrzeża jeziora chrzypskiego (ul. Jeziorna) w tym „Marina”						400,00					
Zagospodarowanie turystyczne torowiska i mostu kolejowego w Chrzypsku Małym								200,00			
PEŁNA OPIEKA SPOŁECZNA (Mieszkania socjalne)					200,00						
Edukacja ekologiczna		0,50	0,50	0,50	0,50						
Motywowanie do działań podnoszących estetykę wsi		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00					
ROZBUDOWA ZESPOŁU SZKÓŁ	800,00			300,00		500,00	500,00				
Budowa sali sportowej				3,2*							
Gminny Ośrodek Kultury – dokończenie remontu, doposażenie i aktywizacja działalności kulturalnej na terenie Gminy, świetlica Łęczeczki i Białcz	100,00	50,00			100,00			50,00			
Plan rozwoju turystycznego gminy		5,00									
Zagospodarowanie turystyczne basenu Jeziora Chrzypskiego								100,00			

Rozbudowa targowiska w Chrzypsku Wielkim			800,00									
Termomodernizacja budynków		100,00			200,00							
Modernizacja drogi w Chrzypsku Wielkim ul. Jeziorna wraz z kanalizacją deszczową			100,0									
Kanalizacja deszczowa w Chrzypsku Wielkim ul. Główna								250,0				
Razem	1 263,0	1 122,5	2 308,5	4 168,5	2 083,5	2 081,0	1 180,0	400,0	500,0	500,0	500,0	500,0

*w mln zł

5. Podsumowanie

W opracowywaniu strategii wzięli udział radni, sołtysi, Zarząd Gminy w Chrzypsku Wielkim, co do zamieszonych celów wypowiedzieli się mieszkańcy w ankietach. Stąd można mieć nadzieję i przekonanie, że społeczność gminy będzie identyfikować się z powyższą Strategią. Społeczność lokalna będzie brała udział w realizacji celów strategii i przyczyni się do urzeczywistnienia zawartej w niej wizji rozwoju gminy.

Powodem takiego przekonania jest zarówno poinformowanie społeczności o przeprowadzanym procesie planowania rozwoju, a także czynne uczestnictwo jej przedstawicieli w: zbieraniu danych i informacji o gminie, określaniu silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, identyfikowaniu problemów i zadań priorytetowych gminy.

Aby Strategia mogła stać się dokumentem obowiązującym w gminie, konieczne jest jej przyjęcie przez Radę Gminy w formie odpowiedniej uchwały. Strategia otworzy nowy okres w działalności władz lokalnych i w życiu społeczności gminy. Zarządzanie gminą realizowane będzie poprzez cele. Konieczne będą systemowe działania zmierzające do osiągnięcia poszczególnych celów strategicznych. Do najważniejszych i najtrudniejszych prac należeć będzie poszukiwanie środków finansowych spoza gminy. Jednocześnie duże znaczenie dla skuteczności Strategii będą miały działania o charakterze edukacyjnym. Chodzi tu szczególnie o pobudzenie i rozwinięcie przedsiębiorczości i samorządności mieszkańców gminy.

W następnych latach należy prowadzić monitoring realizacji Strategii – przegląd zaawansowania celów i zadań zawartych w Strategii. Jeżeli zajdą takie potrzeby liderzy gminni powinni dokonywać korekt i zmian, zwłaszcza w planie operacyjnym Strategii.